

SLOVENSKI LIST

CORREO ARGENTINO

TARIFA REDUCIDA
Concesión 1551

Registro Nacional de la Propiedad
Intelectual No. 032878.

Periódico de la Colectividad Yugoslava

Dirección y Administración: GRAL. CESAR DIAZ 1657, U. T. 59 - 3667 - Bs. Aires.

AÑO (Leto) IX.

BUENOS AIRES, 10 DE JUNIO (JUNIIJA) 1938

Núm. (Štev.) 74

NARODNINA: Za Ameriko in za celo
leto \$ arg. 6.-; za pol leta 3.50.
Za druge dežele 2.50 USA-Dolarjev.

POSAMEZEN IZVOD: 10 ctvs.

Človeštvo v zablodi

Mnogi so bili mnenja, da je bila svetovna vojna, zadnja velika človeška zabloda ter so nekateri miroljubni državniki skušali v tem smislu usmeriti tudi politiko svojih držav in je bilo prav v ta namen ustanovljeno tudi Društvo narodov. Hudo so se zmotili ti idealisti, kajti danes nekateri narodi že spet krvavijo in je na pragu nova splošna vojna, če se človeštvo pravočasno ne strezne.

Nekateri misleci in učenjaki si resno belijo glave, kako je mogoče, da ljudstvo tako pade v zablodo, da ne razloči več med dobrim in slabim ter se je dalo popolnoma zaslepiti od fašističnih zvodnikov. Vsi so si edini v tem, da je po vsem svetu zavladala silna kulturna revščina in so velike množice samo še orodje v rokah majhnih skupin hujšakačev.

Pred nekaj leti je izdal francoski zdravnik Duhamel knjigo "Revolucija", v kateri prikazuje vtise, ki jih je dobil na potovanju v sovjetsko Rusijo in potem v Združene države. Glede Rusije je dejal, da materialna revolucija brez moralne ni popolna revolucija in da je zastoj prelita kri, če se ne skuša z vsemi sredstvi dvigniti kulturni nivo naroda. Te revolucije v Rusiji niso še do konca izvedli. In tudi ameriška toliko opevana demokracija da je ena največjih goljufij.

Mnogi so tedaj očitali Duhamelu, da je prevelik črnogled in hoče preveč naenkrat.

Kmalu za njim je izdal podobno knjigo z imenom "Človek, nepoznano bitje" ameriški zdravnik in učenjak Carrel, ki je še vse porazneje pisal o ameriških razmerah. In ni dolgo tega, ko je tudi nemški pisatelj Spengler napisal zanimivo knjigo o "Propadu zapada". Vse tri knjige so izšle v nad sto izdajah, kar pomeni, da je bilo zanimanje veliko in da je ljudstvo hlastno segalo po lastnem ogledalu...

Pisatelji, četudi različnih narodnosti, so si edini, da ljudstvo postaja avtomat, brez lastnih iniciativ, brez lastnega hotenja. Človek izgublja dostojanstvo in odgovornost napram sebi in družbi. Pred očmi nima nobenih idealov, marveč zgolj telesne potrebe. Zanimajo ga filmi brez smisla in vsebine. Kulturne prireditve ljudstva ne zanimajo, pač pa nogomet, vsak šport in pa ničvedna zabavišča. Vsled notranje človekove nevednosti, raste topo potomstvo. Bolj nego šole, univerze in druge kulturne ustanove, se množe norišnice in ječe. Vsaka država jih je prenatrana, a večina norcev živi v svobodi...

Vsi ljudje smo si enaki?...

Ne, to je nemogoče! Vsi ne moremo biti idjote ter služiti kot avtomat nekaterim posameznikom, bogatašem, politikom in drugim tolovajem sodobne družbe, ki so mnenja, da se jim mora ves svet pokoriti. Kdor še more svobodno misliti je v teh okoliščinah nesrečen in na smrt bolan, ko vidi, kako svet gre in kako mu ni pomoči.

Dandanes je smatran za bedaka, kdor pridno dela, si zlastnim delom ustvarja bodočnost in ne skuša obogateti na račun drugega. Učenjaki in umetniki, ki oblikujejo človeško družbo ter delajo in živijo samo za druge, umirajo od lakote. Oni pa, ki so legalno ali nelegalno prisvojili tujo lastnino, živijo v časti in spoštovanju. Kažejo jih otrokom v filmih kot velike junake. Denar in nasilstvo je vse, s katerim si lahko doseže vsega. V ječah so predvsem taki zločinci, ki so omejeni bedaki in zato niso znali ropati na veliko. Mnogi

Novi dogodki na Španskem

ZAKULISNI BOJI ANGLIJE, NEMČIJE IN ITALIJE ZA ŠPANSKE RUDNIKE — QUEIPO DE LLANO, UPORNI GENERAL, PROTI FRANCOVIM POMAGAČEM, NEMCEM IN ITALIJANOM — VEČ ANGLEŠKIH LADIJ POTOPLJENIH — LETALA IZ REVOLUCIONARNEGA TABORA OBSTRELJUJEJO TUDI FRANCOŠKA NASELJA

Že nekajkrat je bilo rečeno, da je predvsem Anglija kriva, če so se dogodki na Španskem razvijali doslej tako, kakor so se, t. j. pod vplivom samovoljnega vmešavanja Italije in Nemčije, ki sta se spustili v nenapovedano vojno proti legalni španski vladi, ki je izšla iz svobodnih volitev.

Ves čas državljanske vojne na Španskem je vodila Anglija — tako ji očitajo republikanci — kramarsko politiko, ki je bila na videz prijazna republikancem, v resnici pa je podpirala revolucionarnega generala Franca. Dvojno politično vlogo je igrala Anglija vsled tega, ker je bilo ljudsko javno mnenje na strani legalne Španije, medtem ko so bili interesi kapitalistov na strani fašistov. Skoro vsi rudniki, ki se povečini nahajajo na ozemlju burgovske vlade, so last angleških družb in jim donesajo posebno sedaj lepe dobičke. Angležem je najbrž malo mar, če se vsi Španci medsebojno pobijejo, samo da imajo oni svoje interese varovane in republikancev najbrž tudi zato ne marajo, ker bi se utegnili podobno zgoditi, kot se je v Mehiki, ko je dal predsednik Cárdenas vse petrolejske vrelce podržaviti.

Kačune pa včasih tudi iznajdljivim Angležem zmešajo.

Nemčija in Italija sta zato poslali pomoč generalu Francu, da sta si s tem zagotovili velike gospodarske koncesije, ki so bile doslej skoro izključno privilegij Angležev. A ker je Franco potreboval poleg denarja, ki ga je dobil dovolj od Angležev, tudi vojaške, letala, orožje in municijo, katerega mu Anglija vsled svoje znanje politike "nevmešavanja", ki jo je morala voditi na pritisk javnega mnenja, ni mogla nuditi, sta lepo priložnost izrabili Nemčija in Italija, ki sta kanili politično poraziti Francijo, gospodarsko pa Anglijo.

Anglija je kmalu spoznala novo nevarnost za svoje koristi in je zato napela vse moči, v diplomaciji in denarju, da odvrne nevarnost od sebe. Pričela je iskati tesnejših stikov

gi veliki zločinci so lepo na svobodi, kajti politiki se jim globoko klanjajo in policija jih ščiti.

Kaj nam pomaga polet čez polarne kraje, čez širni Ocean in vsakovrstna druga globoka raziskovanja umskih delavcev, ko pa je v ljudstvu velika praznina in puščava in nima moči, da bi vse pridobnine človeškega uma uživalo. Najboljši narodi so obsojeni na smrt in umirajo. Samo polet duha in sila razuma bi moglo rešiti človeštvo zablode in propasti, a kdo se za to zmeni!

To bi bilo jedro zgoraj omenjenih knjig. In, ali ni v teh kratkih besedah zapopadana bridka resnica in realnost današnjega časa? Ali se ne čuti vsak posameznik brez cilja, brez sreče in brez veselja do dela in napredka, ko je vse tako negotovo. Močnejši narodi s silo podjarmljajo šibkejši in materialno močnejši pojamemniki misli, da ima vso pravico zaslužiti šibkejšega. Izginilo je mednarodno pravo in izginili so bratski odnosi med narodi in posamezniki. Vse zato, ker je človek zavrgel razum in potrebo po kulturi in izobrazil ter je ostal samo še orodje v rokah izkoriščevalcev in zavalcev, brez lastne volje in moči.

J. K.

z Nemčijo in Italijo in je s tega razloga najprej poslala svojega zunanjega ministra Edena na počitnice ter postavila na njegovo mesto lorda Halifaxa, potem pa je podpisala znano pogodbo z Italijo, v kateri je Mussolini obljubil, da bo vse svoje "prostovoljce" odpoklical iz Španije. In bi seveda šele tedaj stopila pogodba v veljavo. V povračilo pa je angleški ministrski predsednik Chamberlain obljubil večje posojilo italijanskemu kreditu potrebnemu "cesarstvu" ter še nekatere ugodnosti na Sredozemskem morju. Potem so Angleži zbudili iz španja še odboj za nevmešavanje, da je sklical zborovanje zastopnikov onih držav, ki so zainteresirane v španski zadevi, pa se mu je končno posrečilo pridobiti vse in celo Rusijo, da je pristala na angleški predlog: da odpokliče vsaka država svoje ljudi iz Španije in da bodo prevozne stroške skupno poravnale. Seveda ni nihče, ki je poznal zadevo od bliže, verjel v iskrenost tega dogovora in se je res kmalu pokazalo, da je bilo vse skupaj samo tako za kratek čas.

Mussolini je res imel namen nekoliko popustiti v Španiji, a le toliko časa, da bi dobil potrebnega denarja v Londonu; ta čas bi pa Hitler izdatneje podprl Franca. Nemčija je poslala Francu več kot za stotvajset milijonov orožja in municije ter veliko število letal, letalcev in drugih vojaških tehnikov. Že več časa je trajal tih in zakulisen boj med Nemčijo in Anglijo za posest španskih rudnikov. Franco je bil bolj in bolj odvisen od Hitlerja in Mussolinija. Anglija, kot smo že v začetku povedali, je napela vse sile, da se poberejo vsi tuji iz obeh nasprotujočih si taborov domov. Z denarjem je pridobila na svojo stran tudi revolucionarnega generala Queipo de Llano, ki se je, kakor poročajo, vprl generalu Francu, češ, da ni junaško za nacionalistično Španijo, če ji bodo izvojevali zmago Nemci in Italijani. Franco je dal več somišljenikov upornega generala usmrtiti. In Anglijo je čakal nov udarec: Revolucionarna letala so bombardirala več angleških parnikov ter nekatere hudo poškodovale in celo potopile.

Chamberlainova politika vsekakor ni dosegla onega, kar je vlada pričakovala in mora vsled tega poslušati hude očitke tako v inozemstvu kot doma, kjer ji posebno bivši minister Lloyd George bere hude levite. Vlada je poslala ostro noto burgovskimi vladi ter zahteva točnega odgovora glede njenega zadržanja napram Angliji. Seveda se mora Franco v odgovoru odločiti: ali za Anglijo ali za Nemčijo in Italijo. Vsega: Angleški denar, italijanske vojaške in nemški vojni material najbrže ne bo mogel hkrati obdržati in tako poraziti republikance ter postati resničen diktator Španije, kot gotovo želi. Zato je bodočnost "nevmešavanja" tujih velesil v Španiji odvisna od zadržanja generala Franca. Če ga imata Hitler in Mussolini že tako v kleščah, da se jima ne bo mogel izmuzniti, tedaj se bo Anglija brez dvoma morala odločiti za drugačno politiko in bo z drugimi demokratičnimi državami odločno stopila na pot fašistinim prenapetjem, kar je tudi že skrajni čas, če noče demokracija doživeti splošnega moralnega in materialnega poraza.

V Franciji so zadnje čase vsi znaki taki, da so se odločili za izdatnejšo pomoč republikancem. V tem so se menda že docela sporazumeli Dalcierjeva vlada in Blumova socialistična stranka, ki je ena najmočnejših v Franciji. Tudi časopisje, ne samo levičarsko marveč tudi desničarsko usmerjeno, se je prielo baviti z vprašanjem, kako bi bilo s Francijo, če bi se v Španiji utaborili Nemci in če bi imela kar tri fašistične sosedje. Veliko senzacijo je vzbudila tudi knjiga, ki jo je te dni izdal katoliški pisatelj George Bernanos in ki ji je dal naslov "Veliko pokopališče pod lunjo". Pisatelj pravi, da ima Italija svojo glavno postojanko na o-

Nemški načrti za vodno zvezo med Severnim in Črnim morjem

Izmed velikih gospodarskih in strateških načrtov, ki so se pojavili v tretjem rajhu po priključitvi Avstrije, so pred nedavnim nemški listi postavili v ospredje zlasti vprašanje hitrejšie izvršitve velikega načrta o zvezi Rena in Donave preko Mene, ki naj skupaj tvorijo "Hitlerjevo vodno pot od Severnega do Črnega morja". Z avstrijsko priključitvijo je pridobila Nemčija kakih 350 km donavskega toka, tako da je postala Donava najdaljša nemška reka.

Že 27. marca tega leta je vodja nemške gospodarske štiriletke, maršal Göring v svojem programatičnem govoru na Dunaju napovedal med prvimi bližnjimi deli dograditev velikega kanala Ren—Mena—Donava ter je s tem realizacijo tega načrta postavil med bližnje cilje nemškega narodno socialističnega režima. Stara ideja o združitvi obeh velikih plovnih evropskih rek ter s tem spojitvi po vodni poti Severnega morja s Črnim morjem v značilni jugovzhodni smeri preko vsega evropskega kontinenta, ki je rojila po glavi že Karlu Velikemu, kasneje Napoleonu ter Ludoviku I. Bavarskemu, naj bi sedaj postala mero in kri v službi novih načrtov, ki niso samo gospodarskega, temveč tudi strateškega pomena.

Posnemamo po nemških listih nekaj zanimivih podatkov o dosedanjih nemških naporih za uresničenje te ideje ter bližnjih delih, ki so že napovedana. Zamisel o nadomestitvi nezadostnega kanala med Donavo in Meno, v katerem so lahko dosegli pluli samo čolni z največ 500—600 tonami, z novo večjo vodno zvezo je že proti koncu prejšnjega stoletja zastopal bavarski "Kanalverein". Med svetovno vojno je bil s podporo rajhovske vlade ustanovljen "Rhein—Main—Donau—Stromverband", ki je izdelal prve, v glavnem še danes veljavne načrte o veliki plovni zvezi od Aschaffenburga do Passaua za ladje s tonazi od 1500 ton. Izvedba tega načrta je bila leta 1921 poverjena novo ustanovljeni delniški družbi "Rhein-Main-Donau AG", katere glavna akcionerja sta bila Bavarska in rajh. Po pogleditvi Mene do Aschaffenburga so se leta 1927 začela nadaljnja dela od Aschaffenburga do Lengfurtha kjer je bilo dosegel dograjenih že sedem velikih jezov. Glavni problem, ki se sedaj postavlja je priključitev Würzburga

toku Mallorea, kjer strahuje grof Rossi in pošilja letala nad mirna španska mesta kjer mori nedolžne otroke in žene ter starce. Na tem otoku je vspolno italijanskega morilnega orožja, pravi pisatelj, ki je vse blagoslovil tamošnji škof. Pisatelj tudi ostro kritizira ono francosko časopisje, ki se ogreva za fašiste v Španiji, ter pravi, da si s tem Francozi zažigajo streho nad lastno glavo.

Omeniti treba tudi, da so v zadnjih dneh italijanska in nemška letala iz Francovega tabora nekolikokrat prešla na francosko ozemlje in obstreljevala francoska naselja. Stvar je izzvala na Francoskem seveda veliko ogorčenje. Če bodo ta izživljanja trajala še dalje, utegnejo nastati novi in hudo resni zapletljaji.

Bližnja bodočnost bo pokazala, kako se bodo razmere v nesrečni Španiji zaobrile. Gorje pa narodu, ki pade na milost in nemilost v roke tujim izkoriščevalcem, pa naj bodo katerekoli barve ali naroda,

na to veliko kanalizacijsko zvezo. Delo pa je zelo naporno, ker je treba povsod premagati velike višinske razlike, ki znašajo na primer od Aschaffenburga do najvišje točke nad Nürnbergom skoraj 300 m. Za premaganje teh višinskih razlik so povsod potrebni jezi, katerih bo treba med Lengfurthom in Würzburgom postaviti šest, skupno pa na vsej plovni zvezi z Meno okoli 36, v navezanosti plovbe na Dunav pa najmanj 13. Vprašanje zase je pri tem na vsej črti dovajanje izgubljenih vode pri odpiranju jezov iz stranskih rečnih dotokov, kar je najbolj komplicirano na najvišji točki, kjer bo zaradi pomanjkanja dotokov potrebna zgraditev posebnega dovodnega kanala iz Lecha.

Kanalizacija Mene bo izvršena sedaj v pospešenem tempu do Bamberga, od tu naprej mimo Nürnberga do Beilngriesa pa se bodo ladje začasno lahko poslužile že obstoječih vodnih zvez, in sicer od Beilngriesa do Kehlheima Rlmühle, od tu naprej pa Donave. Po dosedanjih predvidevanjih naj bi prve renske ladje pristajale v Nürnbergu najkasneje leta 1943. V Nürnbergu se bo še letos pričela gradnja velike rečne luke v predmestju Gebersdorf, ki bo dogotovljena do istega roka. Nürnberg naj bi se polagoma razvil v osrednjo luko na plovni črti od Severnega do Črnega morja, kar naj bi veljavo tega mesta ki je bilo izbrano za sedež kongresov narodno socialistične stranke, še bolj povzdignilo. Tudi na donavski strani med izlivom Altmühle do Passaua so se že začela velika pripravljalna dela za poglavitve struge, ki bodo dopolnjena še s poglobitvenimi deli na črti Regensburg—Kehlheim.

Na bivšem avstrijskem ozemlju bosta ob Donavi zgrajeni dve veliki luki, na Dunaju in v Linzu. Dosedanje nemško in bivše avstrijsko donavsko brodovje bosta združeni in organizirani odslej enotno. Južno-nemška donavska paroplovna družba in bavarski Lloyd, ki sta se združili z donavsko paroplovno družbo na Dunaju, sta imeli doslej 315 ladij od skupnih 17.881 17.881 enot nemškega rečnega brodovja. Njih tonaža je znašala 151.840 ton od skupnih 6 milijonov 450.000 ton celokupne nemške rečne tonaze. Nemški listi napovedujejo sedaj kot neposredno posledico "prometnih in geopolitičnih sprememb ter povečane pomena

JUTRI, V SOBOTO 11. JUNIJA OB 21. URL: VELIKA PRIREDITEV V ALMIRANTE BROWN 736, NA BOKI

Argentinske vesti

Debata o volitvah v Entre Riosu

Prejšnji petek se je v poslanski zbornici otvorila razprava o veljavnosti zadnjih volitev za v zvezi parlament, ki so se vršile v pokrajini Entre Rios, kjer je radikalno stranko iznenadil zanj preveč neugodni izid. Radikalni voditelji so začeli stvar raziskovati in so baje prišli do prepričanja, da je izid volitev pripisovati dejstvu, da so poštni uradniki odprli volilne žare, ki so jim bile izročene za prenos v glavno mesto pokrajine, kjer se je imelo izvršiti štetje glasov, jih pregledali ter "popravili" njihovo vsebino.

Ni torej čudno, če je javnost z nepetostjo pričakovala razpravo v poslanski zbornici. Razprava se je začela, kakor smo že uvideli, rekli, prejšnji petek in je trajala zaporedoma kar dvanaest ur, nakar je bila prekinjena ter se je nadaljevala v tork. Stališče radikalov so zastopali Mihura, Sanmartino in drugi, za nacionalne demokrate — katerim v prid naj bi bila pošta izvršila "korrekturo" volitev — pa je v glavnem govoril poslanec Labayen. Izpodbijal je navedbe političnih nasprotnikov ter vrednost prič, ki so jih navajali. Tekom debate se je napetost precej poglobila.

Sledile bodo tudi razprave o nerednostih pri volitvah v drugih pokrajinah, vendar je že sedaj splošno razširjeno mnenje, da bo "concordancia", ki ima v zbornici večino, potrdila izide. Se le po zaključitvi teh političnih pravnih se bo zbornica posvetila zakonodajnemu delu.

DR. CARCANO POSLANIK V PARIZU

Dosedanji poslanik Argentine v Parizu dr. Tomás Le Breton bo premeščen v London in je angleška vlada že izjavila, da je zanj "persona grata". Dosedanji poslanik v Londonu pojde v Rim in ga bodo tam prav z veseljem sprejeli, ker bo Viktorju Emanuelu izročil akreditivo, naslovljeno na "kralja Italije in cesarja Abesinije", s čimer bo Argentina formalno priznala zasedbo Abesinije po Italiji. Kdo pa pojde za zastopnika Argentine na izpraznjeno mesto v Parizu? Imena raznih kandidatov so že prišla v javnost in z največjo vztrajnostjo se je navajalo ime bivšega predsednika republike, generala Justa, ki se sedaj mudi na potovanju po Evropi, končno pa se je izkazalo, da bo za poslanika v Parizu imenovan bivši poljedelski minister, dr. Cárcano.

Konferenca za chacovski mir

Kakor smo bili že v zadnji številki našega lista sporočili, je konferenca zastopnikov ameriških držav, ki posredujejo v sporu med Bolivijo in Paraguayem za določitev mej v Chacu, izdelala predlog, ki naj bi zadovoljil obe stranki. Predlog pa ni dosegel svojega namena; naletel je na velik odpor pri Paraguaycih, ki ne želijo nič slišati o tem, da bi se Boliviji dal izhod na reko Paraguay in s tem dostop do vodne poti, ki pelje do Atlantika. Celo sam predsednik argentinske republike je skušal posredovati z namenom, da bi omehčal Paraguayce. Povabil je k sebi njihovega ministra dr. Baeza in mu, kakor so pozneje govorili v diplomatičnih krogih, priporočal, naj bi se chacovska zadeva vendar enkrat končala.

V petek se je vršila seja mirovne konference in je vladalo zanj veliko zanimanje, ker je imel dr. Baez sporočiti, ali sprejme Paraguay predloženi načrt ali ne. Veliko pa je bilo razočaranje, ko sta na sejo prišla namesto dr. Baeza, njegova zastopnika ter izjavila, da se minister ne more udeležiti sestanka, ker je preveč utrujen. Seveda je to pomenilo, da se v Asuncionu še niso bili do tedaj odločili, kakšen odgovor bi dali; dr. Baez ni prejel navodil in zato tudi ni mogel sporočiti nobenega odgovora.

V ponedeljek in torek so spet bile seje, ki pa baje spet niso dovedle do nobenega zaključka. Paraguayci vztrajajo na svojem stališču, da Bolivijancev ne puste do reke Paraguay, posredovalci pa se zavedajo, da je za resnično pomirjenje v Chacu neobhodno potrebno, da se Boliviji da pristop k vodni poti. Izgleda, da so pogajanja obtičala na mrtvi točki.

LILY PONS PRIDE V BUENOS AIRES

Znana francoska operna pevka, sopranistinja Lily Pons, ki se je pred nekaj dnevi na novo poročila, pride v kratkem v Buenos Aires, kjer bo nastopala v "Colónu". Lily Pons je tukajšnji publiki zelo znana pevka in uživa radi svojih izrednih sposobnosti veliko priljubljenost. Z njo pri-

de njen novi mož, ki bo v Colónu tudi dirigiral.

PREDSEDNIKOVO PISMO GUVERNERJU LA RIOJE

Mnogo pozornosti je vzbudilo pismo, ki ga je prejšnji teden pisal predsednik republike dr. Ortiz guvernerju province La Rioja. Skoro vsi listi so to pismo prinesli v celoti in prav mnogi ga komentirajo kot znamenje novega kurza v notranji politiki Argentine. Predsednik je namreč pisal guvernerju, da bi bilo potrebno spremeniti tamošnji volilni zakon, s katerim se je uvedlo javno glasovanje. Zakon namreč določa, da bo tajno volil samo tisti volilec, ki bo to zahteval; ker je razumljivo, da tajnega glasovanja ne bo zahteval človek, ki hoče oddati svoj glas za vladajočo stranko, in tako imajo seveda vsakokratni oblastniki popolno kontrolo nad vsemi onimi, ki niso z njimi. Da takšne volitve ne morejo biti resnične in pravi izraz ljudske volje, je samo po sebi umljivo.

Zato se tudi ne moremo čuditi, da je predsednikovo pismo vzbudilo pozornost. Pomeni pač, da hoče sedanji prvi mandatar Argentine zavezati val posnemanja fašističnih metod, ki je šel po nekaterih provinciah republike. Kajti pismo ne velja samo riojanskemu predsedniku, marveč, kakor listi pravilno naglašajo, namenjeno je tudi vsem drugim guvernerjem, ki so v svojih pokrajinah dopustili, da se kršijo demokratska načela posebej pri volitvah, kjer ima priti ljudska volja do izraza.

POKVARJEN ZRAK

Na bolj prometnih buenosaireskih ulicah se človeku večkrat zazdi, kakor da je v samem peklu. Gost črn dim, ki se vali iz raznih omnibusov, kamionov in drugih vozil s slabimi motorji, in peklenski smrad, ki ga spuščajo za sabo taka prometna in prevozna sredstva, ga obdaja. Včasih je tako, da bi kar v nezavest padel.

In tako se nam je prav imenitno zdelo, ko je občina izdala neki dekret, ki je predpisoval, da bodo od prvega tega in tega (že zdavnaj minulega) meseca smela voziti po mestu samo taka vozila, ki imajo motor v redu, tako da ne dela dima in ne strahovitega smrada, ki izvirja iz nepopolnega izgorevanja kurilnega olja. Pa je, kakor je le prevečkrat naveda, ostalo vse samo pri dekretu in na papirju.

Sedaj prihaja nova vest, ki je tudi razveseljujoča. "Asistencia Pública" je sklenila, da bo dala po svojih strokovnjakih proučiti mestni zrak. Že v naprej si lahko mislimo, da bodo našli v njem vse polno grdobije in zato smemo tudi gojiti upanje, da se bodo oblasti zgenile in poskrbele, da nas plini sodbne civilizacije ne bodo s tako vno mo zastrupljali, kakor to neovirano delajo sedaj.

PRVA VELIKA KAMPANJA

„SLOVENSKI LIST“

PRVA NAGRADA

Vozni listek za Evropo in nazaj

Vsak star naročnik, ki pridobi novega naročnika, dobi za vsakega po eno srečko in vsak nov naročnik dobi tudi eno srečko, ko plača naročnino za celo leto.

Nudi se lepa prilika, da bo eden izmed naročnikov, kogar bo zadela sreča, obiskal brezplačno svoje kraje.

Kadar govoriš s prijateljem ali prijateljico, ali jim pišeš, razloži jim, kakšna sreča jih lahko doleti, če se naročijo na

„SLOVENSKI LIST“

Naročniki in naročnice! Če le vsak enega naročnika pridobite, pa je zadeva rešena.

Če dobiš več naročnikov, dobiš več srečk in s tem večjo možnost, da zadeneš glavni dobiček.

NA DELO, VSI, ZA VEČJI „SLOVENSKI LIST“

Uprava

OBJAVE KR. POSLANIŠTVA

Charcas 1705 — Bs. Aires

Kr. jugosl. poslaništvo želi, da se pri njem zglase naslednji izseljenci: **Kecmanović Vidak**, ki je imel zadnji znan naslov: Corzuela FCCNA. — Chaco.

Pavičič Luka, roj. 1911 leta v Karlovcu, in ki je došel v Argentino 1929 leta. Zadnjikrat se je zglasil 1935 leta.

Begović Jovan iz Gosića, ki se je zadnjikrat javil iz Chelforo FCS. Cuadrilla firme 39, leta 1934.

Sokolović Petar iz Zagreba. Leta 1930 je odšel v Uruguay. Zglasil se je poslednjikrat 1935 leta iz Canelones, ul. J. H. Prado — Uruguay.

Sitar Franc, roj. 1903 leta. Odpotoval je iz Kamnika 1927 leta. Zadnji njegov znan naslov je bil: P. R. Saenz Peña, Chaco. Domneva se, da dela sedaj pri naših kolonih v Chacu.

Vuksanović Aleksa iz Beograda, po poklicu dimnikar. Leta 1936 je izvrševal ta poklic z nekim Caffarelom, na ulici San Martin 631 v Bs. Airesu, pod imenom "Vusan Vuksanovich & Caffarello".

Bambič Avgust, roj. 1900 leta v Mirni na Dolenjskem. Zadnji znan naslov je bil: Cia. Central Europea, San Martin 469, Bs. Aires.

Stevanović Anastas, roj. 1910 leta v Mešetistu. Njegov zadnji naslov: ul. Nueva York 4862, Berisso.

Tovarović Pavao, roj. 1906 leta. Zadnji znan naslov: Fernandez F.C. C.A. - Santiago del Estero.

Barbulov Mladen. Zadnjikrat se je zglasil iz Las Breñas - Chaco, na naslov sr. H. Freidenreif.

Vinski Ivan, roj. 1901 v Golivruhu št. 6. Zadnji znan naslov iz 1934 leta: Mendoza F.C.P. ul. Las Heras 1152.

Vorgić Stjepan. Poslednji njegov znan naslov: Malabrigo F.C.S.Fe na ime sr. Alberto Sechidegger.

Domišljan Stevan iz Obiliča, sreza Gračaniškega. Priselil se je v Argentino 1923 leta. Leta 1935 pa sta jvila neki Pankerican Joan in Murgo Jonda, ki se nahajata nekje v Bs. Airesu, da je Domišljan letos umrl. Izseljenci, ki bi jim bi bilo kaj podrobneje znano o njem, so naprošeni, da to sporoče poslaništvu. — Nadalje se pozivajo, da se zglase na gornji naslov: **Gabrić Jula**, roj. Kalušić. Zadnji znan naslov: Rua Pompeia 49, Sao Paulo — Brasil. Od 1924 leta se že ni javil svojem.

Valentak Izidor iz Orešnjave, roj. 1882 leta. V Argentino je došel 1928 leta. Zglasil se ni od 1932 leta. Zadnji znan naslov: Banco Boston, Bs. Aires.

Kuharić Antun iz Pribić Gornjega, roj. 1900 leta. Odpotoval v Argentino 1929 leta. Zadnjikrat se je zglasil 1934 leta z naslova: Banco Holandes, Bs. Aires.

Suvak Ljubimir iz Sakula, roj. 1900 leta. Odšel v Ameriko 1926 leta. Zadnjikrat se je zglasil 1928 leta z naslova: ulica Belgrano 1366, Mendoza F.C.P.

Ramuta Feliks, roj. 1871 leta v Sv. Martinu pri Vurbergu. Dospel v Argentino 1908 leta. Zadnjikrat se je javil 1926 leta iz Ville Angela - Chaco. Po zadnjih vesteh naših izseljencev, je imenovani menda delal v neki kolarski delavnici v Campo Largo - Chaco.

Garžičić Lazar, roj. 1886 leta v Hercegu Novem. Leta 1928 se je zadnjikrat zglasil iz Bahia Blanke F. C. S. ulica Gral. Cerri 232. Takrat je menda delal na estanciji "Los Alamos", pri nekem Angležu.

KRST

V nedeljo 22. maja je bila krščenja v cerkvi sv. Neže na Paternalu, hčerka naših rojakov, Angele in Bernarda Primožič. Za botra sta bila Frae Matajura in Agata Vuga. Deklici so dali me po materi in očetu — Angela Bernarda. Ob tej priliki želimo da bi deklica rastle in se razvijala sebi v dobro in staršem v veselje.

FOTOGRAFIJA "LA MODERNA"

Edina in najbolj poznana fotografija v slovenski koloniji

Sporočam slovenski naselbini, da bom ob priliki 25 letnice moje fotografske obrti, vse preuredil ter razstavil moje delo, kjer se bo lahko vsak prepričal o mojih neprekosljivih izdelkih.

VELIK POPUST PRI FOTOGRAFIRANJU

Ne pozabite

FOTO "LA MODERNA"

S. SASLAVSKY

AV. SAN MARTIN 2579

Telefon: 59-0522 - Bs. Aires

Prijateljsko obvestilo!

Najboljši tečaj

ZA VAŠE DENARNE POŠILJKE svojim družinam v domovino.

Največjo varnost

ZA VAŠE HRANILNE VLOŽKE V NAŠI HRANILNICI

Brez konkurenčne cene

ZA NAKUP LADIJSKIH LISTKOV za vse paroplovne družbe.

TO SO UGODNOSTI KATERE VAM NUDI EDINO

SLOVENSKI ODDELEK

Banco Holandés Unido

PODRUŽNICA BUENOS AIRES

CENTRALA:

Bm. MITRE 234

FILIALKA:

CORRIENTES 1900

U. T. 33-7013 — Buenos Aires

donavske plovbe" znatno povečanje celokupnega donavskega brodograja, dočim se že sedaj gradi v Linzu prva baza nemške rečne mornarice na bivših avstrijskih tleh. Primerne vojašnice, v katerih bo nastanjenih od 400 do 500 nemških mornarjev, so že v delu, prav tako tudi naprave v luki. Tako nastaja na Donavi poleg baz za povečano trgovsko brodograje tudi prva večja baza vojnega rečne- ga brodograja.

Glavni organ narodno socialistične stranke "Völkischer Beobachter" opisuje pomen novih del za usrečnejše zveze med Renom in Donavo z naslednjimi besedami: "Pomen vodne ceste Ren—Mena—Donava za nemški življenjski prostor ne more biti nikdar dovolj poudarjen. Jug in jugovzhod sta tvorila doslej za nemško gospodarstvo nekoliko odročeno ozemlje. Navzile razpoložljivim alpskim vodnim silam se industrija tam ni mogla posebno razviti, ker je poglavitna surovina za večino industrije premog zaradi prevelikih prevoznih stroškov bil mnogo predrag. Nova vodna cesta naj to neenakost v razdelitvi poglavitnih surovin ter v gospodarskem zalaganju nemškega prostora odpravi. Na ta način se bodo odprle nove možnosti za naseljevanje gospodarskih obratov tudi v tem prostoru. Mimo tega pa bo nova vodna cesta važen element v spajanju skupnosti naroda, prostora in rajha. Z izvedbo novega načrta bodo definitivno propadli vsi nasprotni politični načrti ob mejah rajha, ker jim bo tudi v gospodarskem pogledu odvzeta sleherni osnova. Ves nemški prostor bo tvoril odlej veliko zaledje nove donavske luke a Dunaju, od koder se bo lahko razvila uspešna trgovina z vsem jugovzhodnimi državami. Tedaj bo Dunaj postal "Hamburg jugovzhoda" in bo spet pridobil svoj nekdanji sijaj."

—n.

Slovinci doma in po svetu

TEST PROTI HAMBURGU

"Pariser Tageszeitung", nemški emigrantski list v Franciji, je prinesel v dnevih 27-28. marca t. l. pod tem naslovom ta-le članek.

"Sprememba evropskega zemljevida bo prinesla v bližnji bodočnosti zanimive dogodke. Odkar je bila Avstrija "priključena" Nemčiji, od takrat imajo tržaški trgovci in ladjedeleci težke skrbi. Že mnogo let si prizadevajo hamburški trgovci osvojiti si avstrijski trgovski promet, ki gre skozi Trst, ki je nekoč kot avstrijska luka imel praktično v rokah ves pomorski promet monarhije, in šele po ustvaritvi rimskih protokolov, po katerih je bila dana v Trstu avstrijskim izvoznim tvrdkam trgovska svobodna zona, je bila konkurenca z mogočno nemško luko nekoliko omejena.

Sedaj je na mah postalo drugače in mesto, ki je predstavljalo za Avstrijo vhod na Jadransko morje, mora izgubiti svojo bazo, na kateri je bila zgrajena njegova eksistena, kajti s priključitvijo Avstrije Nemčiji bo po načrtih hamburških trgovcev šel glavni del avstrijske trgovine na sever.

Mussolini je baje informiral Berlin, da bo predprijave, ki so določene za svobodno avstrijsko zono v Trstu ukinil, če se ne bo Nemčija obvezala prevzeti del svoje pomorske trgovine preko Trsta. Tržaški trgovci so poslali v Rim deputacijo, ki je ponesla te zahteve, da bi pokazala vladi svoj obupen položaj."

ZOPET NESREČE Z GRANATIMI

Še ni minil teden, pa že moramo poročati o novih nesrečah z vojnimi razstrelivom. Na Kalvariji se je pripetila smrtna nesreča, ki jo je povzročila eksplozija stare granate iz časov svetovne vojne. Zrtev je postal 43 letni France Perin iz Podgore. Granata ga je popolnoma razmesarila, tako da so ga komaj spoznali. Kar ko je nesreča nastala, si ni mogel predstavljati. Perin se je že dolga leta pečal z nabiranjem starega orožja in je bil znan kot zelo previden ter se je zavedal nevarnosti svojega nevarnega poklica. Verjetno se mu je granata po naključju izmuznila iz rok in pri padu eksplodirala.

V St. Petru pri Gorici je granata usmrtila 29 let starega Damjana Podberščka, doma iz Vrtojbe. Ubogega Damjana so orožniki našli mrtevga na belo soboto zjutraj, ko so šli mimo skladišča, kjer je bila granata shranjena. Podberšček je hotel ponoči vzeti smodnik, pa ga je pri tem doletela smrt.

NA POGORIŠČU TOVARNE "PEKATETE" BO ZRASLO NOVO POSLOPJE

Ilirska Bistrica, aprila 1938. — Zadnji lastnik svoječasne tovarne "Pekate" je dobil za škodo, povzročeno po ognju ca 200.000 lir za varovalnine. Preostalo zidovje podira na pogorišču pa bodo sezidali novo stavbo. Lastnik Viktor Tomšič namerava v novi stavbi namestiti

tovarno za razne drobne lesene izdelke. V ta namen bo dobavil najmodernejše stroje. V novi stavbi nameravajo baje urediti prostore za društvo dopolavoro; govorice se širijo, da bodo uredili tudi prostore za nov kino, za menzo itd.

Istočasno pa preurejujejo tudi staro žago, ki je poleg bivše tovarne testenin. Izvršili bodo obsežne notranje preureditve in nabavili nove, najmodernejše stroje.

ETIKETE NA STEKLENICAH

Marca meseca je sekretar sindikata lekarnarjev v Gorici Urbani Albanese izdal okrožnico na vse lekarnarje, torej tudi na one v slovenskih krajih dežele, da ne sme biti na etiketah steklenice in škatel z zdravili več nobenega navodila za uporabo v slovenskem jeziku.

POLJEDELCI IZ SOŠKE DOLINE NA DELO V NEMČIJO

Gorica, april 1938. — Nemčija je pred časom sklenila s konfederacijo poljedelskih delavcev v Italiji pogodbo, na podlagi katere gre kontingent 30 tisoč delavcev iz Italije delat na kmetije, v Nemčijo. Med temi je tudi 100 delavcev iz Goriške pokrajine, ki jih je izbrala pokrajinska komisija in jih tudi opremila za pot. Ker poznajo ti poljedelci tudi nemščino, utegnejo biti tolažni italijanskim poljedelcem iz drugih pokrajin. Delovni kontrakt velja eno leto, začneši od 19. aprila 1938 in se lahko podaljša. Odhod je bil 19. t. m. z goriškega kolodvora ob prisotnosti raznih predstavnikov oblasti.

GLAGOLJSKI SPOMENIKI MED SLOVENCMI

"Ponedeljski Slovenec" z dne 2. maja t. l. je prinesel pod tem naslovom sledeči sestavek:

Zgodovinsko znamenita je župnija Kamnje zaradi nekdanje staroslovanske glagolske liturgije. Po sporočilu časopisov "Slovenski prijatelj" in "Slovenski glasnik" 1863. v Gorici je takratni dekan v Črničah poslal uredništvu sledeči glagolski zapisek, izrezen iz glagolskega misala:

"1583. miseca Juna na 15. Pride k nam v Kamnane gospodin škof Vidamski i nas vižita ta isti dan na svetoga Vida; tako hoti, da mu Mašu hrvački poem pred vsimi doktori i pred vsim pukom u erikvi S. Mihele v Kamenah. Ja pre Frančeško V(a)lentič."

Škof je bil Janez Grimani, oglejski patrijarh s sedežem v Vidmu-Udine. Župnija je bila torej glagolska.

Važno je, kje so zdaj glagolske knjige te duhovnije, katerih je bilo gotovo več, vsaj brevir je bil tudi. Knjiga "Fontes historici liturgiae glagolito romanae" od "Staroslavenske akademije" na Krku jih ne beleži. Misal je kasneje prešel najbrž v župnijo Črniče, od koder je prišel spisek. Verjetno je, da je vse to zdaj v nadškofijskem arhivu

v Vidmu. Naši gg. duhovniki na Goriškem imajo ugodno prilikost o tem se prepričati. Zgodovinar dekan Koblar je trdil večkrat, da je v videmskem arhivu za Slovence zelo dragocen, zgodovinskih virov, prepračil se je o tem osebno. Omenjeni zapisnik v Kamnah je raztolmačil prof. orientalskih jezikov v osrednjem semenišču v Gorici Štefan Kocijančič, slov. pisatelj, ki je umrl kot vodja bogoslovja l. 1883. Znal je temeljito mnogo jezikov, posebno specialist je bil v hebrejščini; ni bil doctor, pač pa doctus. V goriškem bogoslovju so se vzgojevali tudi oni za krško škofijo, kateri so potrebovali pouka o "glagolici". Prof. Kocijančič je začel predavanje staroslovanske l. 1861. in 1870. S tajnim odlokom takratne avstrijske vlade mu je bilo obakrat prepovedano, da je moral glagolske lekcije opustiti, dasi je poučeval brezplačno. S solznimi očmi je pripovedoval bogoslovcem blagi monsignor: "Vse jezike, kolikor jih znam, smem poučevati, le svojega prastaro materinega ne?" — od približno 1860. l. naprej je bila uradna Avstrija najhujša sovražnica "glagolice" od l. 1880. dalje je pa to "vladarsko dolžnost" spolnjeval tudi osebno cesar Franc Jožef pri imenovanju novih škofov za Primorje, dokler ni zašel v škofu Mahničnu na svoj — drugi "Sedan". Dokazov za to ne manjka.

I. G.

60.000 Hrvatov se je v enem letu naučilo pisati in brati

Nad 60.000 nepismenih je v enem letu svojega obstoja naučil brati in pisati klub "ABC" na Hrvaškem. Tako pravijo poročila, ki so jih podali na letnem običnem zboru funkcionarji tega kluba. Ylani-ABC so v svojem prvem poslovnem letu razdelili med nepismene ogromno število abecednikov posebno v tistih krajih, kjer je bila pre nepismenost največja, predvsem v Bosni in Hercegovini. Poročilo navaja, da je bilo prodanih v preteklem letu nič manj kot 50.000 abecednikov. Klub ABC jih je prodal 32.000, hrvaško kulturno društvo "Napredak" 14.000, Seljačka Sloga pa 8.000. Na razpolago pa jih je še vedno 42.000, za katere upajo, da bodo prodani prihodnje leto.

POVODNI TUDI V BRČKEM

Velike povodnji so bile v drugi polovici maja v okolici Brčkega. Na vseh cestah, ki vodijo v ta kraj, je bil promet stavljen, ker je voda zalila vsa prometna pota. Zaradi hitro naraslih rek Ušore in Bosne so bile tudi skoraj vse hiše v Doboju v vodi. Tudi železniški promet na progi Doboju-Tuzla je moral biti ustavljen. Voda je to progo pretrgala na treh

Drobne vesti iz naših krajev

Gorica. — Zaradi nenadnega mraza in slane ob velikonočnih praznikih je bila prizadeta občutna škoda sadovnjakom, kakor tudi trtam. Uničenih je bilo mnogo breskev in drugega zgodnjega sadja.

Kal pri Kanalu. — Avtomobil, ki ga je vodil lastnik Grusovin, je na ovinku zletel v prepad. Ljudje so takoj prihitali na kraj nesreče in našli Grusovina že mrtvega, med tem ko je zadobil žnideršič Anton, ki se je vozil s šoferjem, le nekaj lažjih prask in si zlomil nogo.

Kanal. — Mihael Berlot je padel pod voz katerega je vodil, tako nesrečno, da je šel čez njega konj in še voz ki je bil precej težko naložen. Nesreče je dobil težke poškodbe na glavi in notranje krvavitve. Zdraviti se bo moral ako ne nastopijo komplikacije, okrog dva meseca.

Lanišče. — Brajkovič Kazimir iz Lanišča je dobil od Mussolinija 600 lir, zato ker mu je žena rodila dvojčke.

Log pri Vipavi. — Na velikonočni ponedeljek je opravil prvo mašo Jože Petrič, doma iz Dupelj pri Vrhpolju.

Miren. — Pred dnevi je umrl v starosti 92 let Miha Štanta, oče župnika Vinka Štante v Sempolaju na Krasu. Pokojni je bil v prejšnjih letih mitničar na soškem mostu in se ga gotovo še spominjajo številni Brici. Sožalje!

Trst. — 80 letna Marija Mrak je

kraji. Tudi Morača je silovito narasla, kakor ljudje skoraj še ne pomnijo ter na široko zalila vsa bližnja polja. Ta reka je bila 5 metrov bolj globoka kakor ponavadi.

Ruski izseljenci in JRZ

Ruski izseljenci, ki žive v Jugoslaviji, so imeli te dni velik sestanek v Beogradu, da bi se na njem pomahnili o pristopu vseh jugoslovanskih Rusov v JRZ. Sestanek je bil v dvorani glavnega odbora JRZ v Dečanski ulici. Od strani JRZ se je tega ruskega sestanka udeležil tudi podpredsednik krajevnega odbora JRZ Gijura Janković. Na zborovanju so številni zbrani Rusi izrazili toplo zahvalo Jugoslaviji, da jih je tako ljubeznivo sprejela. Tako so Rusi pri nas dobili res svojo drugo domovino. Na tem svojem sestanku so Rusi soglasno sklenili, da skupno vsto-

dobila pri padcu veliko rano na glavi. V bolnišnici se bo morala zdraviti nekaj tednov.

Trst. — Težje se je pobil na glavi 65 letni Nikolaj Mikol. Zdraviti se bo mogel 10 dni.

Vrtovin. — Na velikonočni ponedeljek je bral novo mašo v Vrtovinu Tone Satej.

Trst. — Pred sodiščem sta bila oproščena Bruno in Ivan Feruga, ker sta dokazala, da nista žalila Albina Černetca.

Trst. — 7 letni šolarček Alfred Lukač je bil prepeljan v bolnišnico, ker je dobil na glavi veliko rano, katero mu je napravil kamen, ki mu ga je zagnal neznanec.

Trst. — Umrl so: Despalatović vd. Pagliari Jakomina 72, Vodopivec Ivan 68, Minkuš Marij 56, Sterle Evgenija 70, Šuka Franc 74.

Trst. — V pretepu z vinskimi bratej je bil ranjen na glavi čevljar Rudolf Kovič.

Trst. — Vseh brezposelnih, ki dobivajo podporo, je v tržaški pokrajini 17.539. Ako prištejemo še 1.560, katerim je bila podpora odbita, znaša njih število 19.553. Pred šestimi leti je bilo okrog 40.000 brezposelnih, katerih število se je v naslednjih letih znatno zmanjšalo zaradi vojne v Abesiniji, novih industrij v Trstu, lapijskega premogovnika in z graditvijo vedno večjega števila ladij v tržških in tržaških ladjedelnicah.

pijo v vrste JRZ. Na sestanku je govoril tudi zastopnik kozakov Pašenko, ki je poudaril, da so kozaki izročili blagopokojnemu kralju Aleksandru I. kozaki meč, s čimer so pokazali, da so pripravljene žrtvovati se za Jugoslavijo.

VELIK FESTIVAL NA LETALSKI RAZSTAVI V BEOGRADU

V okviru velike letalske razstave v Beogradu, ki so jo odprli 28. V. je bil prirejen tudi velik festival narodnih iger, plesov in narodnih pesmi. Pri teh svečanostih je sodelovalo do 40 plesalcev, igralcev in pevcev iz vse države. To je bila od sila zanimiva prireditev, kajti ob tej priliki niso imeli samo tuji prilike seznaniti se z našimi narodnimi igrami, plesi in pesmimi, marveč so tudi številni domačini iz vseh krajev države lahko opazovali te narodne posebnosti.

Ruska klinika za vse bolezni

Za venerične bolezni, spolne bolezni, bolezni krvi, splošno slabost razpolaga klinika s posebnim konzultorijem, kateri se nahaja pod vodstvom poznega specialista za navedene bolezni Dr. A. IZAGUIRRE-a.

Razpolaga z 10 specializiranimi zdravniki za razne bolezni

Imamo zdravnike specialiste za bolezni na pljučah, obistih, jetrah, želodcu, živčevju itd.

Za bolnike iz notranosti imamo rezervirane sobe (kakor za žensko, tako tudi za moške) s posteljami. Cena od 1 \$ dale dnevno.

Dajemo nasvete pisanim potom, za mali honorar.

Zdravniški pregled za vsako vrstne bolezni \$ 3.—

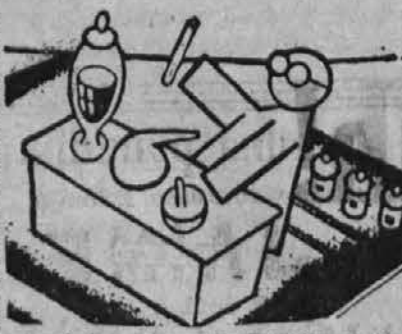
Ordiniramo: od 9—12 i 15—21. V nedeljah in praznikih od 9—12.

GOVORI SE SLOVENSKI

Suipacha 28

Francišek Hušpaur

DIPLOMIRANI LEKARNAR IN KEMIČAR

Izvršuje vsakovrstne kemične analize po zelo nizkih cenah, svojim stariim klientom pa popolnoma brezplačno. Odjemalcem iz notranosti dežele pošilja analize potom pošte. Prepričajte se o svojem zdravju, analizirajte si kri in orino!

FACUNDO QUIROGA 1441 DOCK SUD

Ladijske vozne listke

za vse parobrodne družbe dobite pri nas po najnižji ceni.

K a b i n o

zagotovimo vsakemu potniku brezplačno.

VPOKLICNE KARTE PO ZELO ZNIŽANIH CENAH.

CA. CENTRAL EUROPEA
469 SAN MARTIN 469

Poplave v okolici Sarajeva

Voda je odnesla vse mostove čez reko Zujevino v okolici Sarajeva. Nad 200 družin, ki livajo v tamkajšnjih vaseh, je popolnoma odrezanih od ostalega sveta. Zaradi silovitih povodnj, ki so divjale v maju tudi v okolici Saarjeva, ni more nihče od onstran reke Zujevine niti do bližnjega kolodvora Zovik. Oblasti so odredile, da se morata čez omenjeno reko nujno zgraditi dva zasilna mostova, da bi mogli tamkajšnji kmetje vsaj nesti svoje pridelke na sarajevski trg, na katerega so življenjsko navezani, kajti edini dohodek jim dajejo živila, če jih morejo spraviti na sarajevski trg.

NOVO DRŽAVNO OPERO BODO ZGRADILI V BEOGRADU

V prosvetnem ministrstvu se je včeraj prvič sestel odbor strokovnjakov, ki proučuje vprašanje zgraditve nove državne opere v Beogradu. V komisiji je tudi vseučiliški profesor z ljubljanske univerze inž. Ivan Vurnik. Nova državna opera v Beogradu bo zgrajena na kraju, kjer zdaj stoji dramsko gledališče na Vračaru. Odbor, ki proučuje, to vprašanje, razpravlja o tem, ali naj bi se za zgraditev nove opere razpisalo samo notranji natečaj ali pa mednarodni. Arhitekt Ivan Vurnik se je izjavil proti mednarodnemu natečaju. Nova belgrajska opera bo imela od 2000 do 2.500 sedežev.

ZELJE BANATSKIH VINOGRADNIKOV

Zastopniki jugoslovanskih vinogradnikov iz Banata so naprosili kmetijskega ministra, naj ukrene vse potrebno, da bi bil izvoz našega vina v Nemčijo večji kot do zdaj. Izposlovati hočejo, da bi uvozili v Nemčijo vsaj 200.000 hl vina in sicer naj bi bila polovica namenjena za konsum, druga polovica pa za industrijska vina, ki naj bi primerno pomešana z močnimi alkoholnimi pijačami dobila do 21 stopinj alkohola. Banatski vinogradniki zahtevajo, naj se uvoz kvalitetnih vin iz Nemčije ravna po našem izvozu žitaric v Nemčijo, kakor je to primer med Nemčijo in Romunijo. Zaprošili so tudi kmetijskega ministra, naj se zavzame za pavšaliranje vseh trošarin na vino in žganje v državi, kar bi našemu vinogradništvu gotovo zelo koristilo.

BORZA ZA POMORSKO PLOVBO

Borzo za pomorsko plovbo namestijo ustanoviti na Sušaku. Za ustanovitev takšne borze je bilo posebno v zadnjih letih vedno več zanimanja, kajti tudi potreba po tej ustanovitvi je bila vedno večja. Namen borze za pomorsko plovbo naj bi bil svobodni trgovinski promet v naših pristaniščih. Z ustanovitvijo takšne borze na Sušaku bo izpolnjena dolgaletna želja naših zainteresiranih gospodarstvenikov. Borze za pomorsko plovbo imajo po vseh naprednejših državah.

HUDA TOČA V PIROTU

Gosta toča je 21. maja padala v Pirotu in v vsej okolici. Povzročila je veliko škodo. Vsi posevki, vrtovi in vinogradi so popolnoma uničeni. Toča je padala vso uro. Ko je prenehala padati, so bile ulice v Pirotu več centimetrov debelo pokrite s točo.

3 milijone in pol za tobakno skladišče

3.500.000 dinarjev bo stalo tobakno skladišče z administrativnimi in nekaterimi drugimi pomožnimi poslopi, ki ga gradi uprava državnih monopolov v Kruševu. Skladišče bo petnadstropno in bo najlepša zgradba, kar jih je do sedaj zgrajenih v tem mestu. Dela hitro napredujejo in je pri njih zaposlenih okoli 100 delavcev.

NOVI RAVNATELJ BEOGRAJSKE OPERE

Za novega ravnatelja beograjske opere je bil imenovan Lovro Matačić. Beograjska glasbena javnost je prepričana, da je prišel z Matačićem na to mesto ne samo najposobnejši človek, pač pa tudi mož, ki si je pridobil v zadnjih letih največ zaslug za povzdigo beograjske opere. Zadnji dve leti so bili na tem ravnateljstvu sami "vršilci dolžnosti".

MODERNIZACIJA PRESTOLNICE

133 novih hiš so zgradili v preteklem letu v Beogradu. Te hiše so veljale 128 milijonov din, torej povprečno vsaka po en milijon. Gradbeni delavnost pa je v jugoslovanski prestolnici še vedno zelo živahna. Tako imajo za letos v načrtu zgraditev nekaterih večjih palač, med drugim tudi palačo nove opere, ki bo stala 80 milijonov dinarjev. Poleg tega bodo letos v Beogradu dobili novo justično palačo, palačo monopolne uprave, železničarsko bolnišnico in pa umetniško akademijo. Doslej je mestni stavbni urad tudi odobril načrte za 83 novih zasebnih zgradb,

ki bodo stale okoli 40 milijonov dinarjev. Beograd skušajo na vsak način oplešati. Zato so sklenili odstraniti vsaj iz središča mesta vse stare hiše, ki na tuja ne napravijo ravno najlepšega vtisa. Da bi pa prisilili lastnike, da svoje hiše podro, so naložili na te zgrade posebne doklade. Tudi to je način.

ŠAHISTI S SUŠAKA PREMAGALI TEKMECE Z REKE

Šahovski boj sta si v nedeljo napovedali Reka in Sušak. Iz obeh mest se je tekma udeležilo po deset igralcev. Zmagali so pripravevalni šahisti iz Sušaka z uspehom 6,5 proti 3,5. S tem so se masčevali za poraz, ki so ga doživeli nedavno pri šahovski tekmi med tema dvema mestoma v Reki.

Mnsgr. Santin imenovan za škofa v Trstu

Proslavil se je na Reki s preganjanjem našega jezika in naše duhovščine

Od nepričakovanega odstopa priljubljenega in nepozabnega knezoškofa dr. Fogarja je preteklo že pol drugo leto. Osiretelo tržaško-koprsko škofijo je v tem času vodil in upravljal goriški nadškof. Kdo bo postal Fogarjev naslednik v obsežni in težavni vladikovini, se je marsikje in marsikaj ugibalo in krožilo so tudi razna imena. V sredo 18. maja, je pa javila vest iz Vatikana, da je za novega tržaškega knezoškofa poklican mnsgr. Santin, do sedaj škof na Reki. — Mnsgr. Santin se je rodil 9. dec. 1895 v Rovinju v Istri. Bogoslovje je študiral v centralnem seminariu v Gorici, s katerim je šel tudi v begunstvo v Stično na Dolenjskem, kjer se je naučil slovenskega jezika. Svojo novo sv. mašo je obhajal kot begunec na Dunaju med italijanskimi vojnimi begunci. Po popratku v domovino je služboval na raznih me-

stih, največ v Ptuj. Leta 1933 je bil imenovan za reškega škofa in je bil dne 29. oktobra posvečen. Sedaj prihaja v Trst. Tržaško časopisje ga močno proslavlja. "Piccolo" mu med drugim šteje v posebno zaslugo, da je "znan v duhu pravega rimskega katolika in z neprekosljivim taktom ukloniti ostanke sovraštva in zadnje miselne predsodke ter obnoviti liturgično disciplino, kjer je ista bila zmaličena ali pozabljena".

Trst. — Bruno Podbršček, star 36 let je pomotoma spil nekoliko amonjaka ter si ožgal usta in grlo. V bolnišnici kjer bo ostal 10 dni so mu izprali želodec.

DRUGAČNI ODNOSAJI

Kulturni stiki med italijanskim narodom in našo državo se vse bolj in bolj večajo in postajajo iz dneva v dan tesnejši. Za to kulturno vzajemnost obeh sosednjih držav sta si v zadnjem času stekla posebne zasluge italijanski generalni konzul v Ljubljani in prof. Luigi Salvini, ravnatelj italijanskega instituta v Beogradu, ki je tamkaj pred kratkim organiziral razstavo italijanskih portretov. Iz svojega stalnega bivališča v Beogradu obišče večkrat tudi kulturno središče Slovencev, da se tudi v Ljubljani pouči o naših kulturnih ustanovah. Prav na njegovo pobudo je pridobila univerza kralja Aleksandra I. v Ljubljani izredno darilo italijanske vlade, 35 zvezkov italijanske enciklopedije znanosti in umetnosti. 25. maja ob 11. dopoldne so se na rektoratu ljubljanske univerze zbrali italijanski generalni konzul Guerrini Maraldi, prof. Luigi Salvini v imenu italijanske vlade, v imenu ljubljanske univerze pa rektor dr. Rado Kušej, dekan filozofske fakultete prof. dr. Jakob Kelemina in lektor italijanskega jezika na našem vseučilišču prof. dr. Stanko Leben. Zastopnika italijanske vlade sta ob tej priliki s primernim govorom uradno izročila omenjeni dragoceni dar rektorju naše univerze, ki se je za to zahvalil. "Enciclopedia italiana di scienze lettere ed arti" je največja, najobsežnejša in tudi najrazkošnejše opremljena italijanska enciklopedija, ki je izšla v Rimu leta 1937, in je bila izdana pod pokroviteljstvom italijanskega kralja.

ZA DOKAZ KONČANIH ŠTUDIJ NA UNIVERZI — DIPLOMA, NE VEČ SAMO SPRICEVALA

Prosvetni minister je na podlagi splošne uredbe o vseučiliščih izdal odlok, da se kot dokaz o fakultetski izobrazbi ne morejo izdajati spricevala o položnih državnih (diplomskih) izpitih, temveč diplome. Vsak kandidat, ki položi vse izpite, jih predpisuje fakultetska uredba, in ki želi, da se mu izda potrdilo kot dokaz, da je dokončal vseučiliške nauke in da ima fakultetsko izobrazbo, mora vložiti prošnjo, da se mu izda diploma.

STARI GROBOVI HRVATSKIH VLADARJEV V DALMACIJI

Stare grobove iz dobe hrvaških vladarjev so odkrili v Mravincih v Dalmaciji. S odkopavanjem so začeli že pred letom. Vsega skupaj so do zdaj odkopali okoli 80 starih grobov in je s tem odkopavanje tudi končano. Predmeti, ki so jih našli v teh starih grobovih, so večinoma iz bron in ilovice. Kako se je imenovalo naselje, kjer so prebivali takratni prebivalci tega kraja, še ni ugotovljeno.

PRAKTIČNI NASVETI

Nogavice v pranju. — Če nogavice prav ne pereš, pa se brž pokvari. Če vzameš pretoplo vodo, so nogavice kmalu raztrgane. Tudi ni prav, če daš nogavice zvečer v vodo in jih šele zjutraj opereš. Nogavice ne smejo biti dalj v vodi, kot je neobhodno potrebno za pranje. Ni prav, če nogavice ožemaš, ampak jih le nalahno iztisakaj. Voda bodi mlačna in sušiti se morajo bolj na hladnem prostoru. Vse to je treba upoštevati, če hočemo, da so nogavice trpežne.

Obleka se zadaj sveti? — Zmoči jo, pogripi krpo in jo zlikaj na narobni strani s prav vročim likalnikom. Nato obleko dobro skrtaj. Črna obleka se ne bo svetila, če dotična mesta s črno kavo zmočiš, izpereš in polikaš. Zametaste obleke obnoviš s petrolejem, nakar jih moraš seveda več dni zračiti. — Mastne ovratnike na oblekah očistiš z raztopino iz 1 litra vode, žlice salmijaka in žlice spirita. S tem ovratnik obdrneš, izpereš s čisto vodo in skrtajiš do suhega. Časih pa že zadošča sam bencin ali terpentini.

Expreso "Gorizia"

FRANC LOJK
Calle VILLARDEL 1476
U. T. 54 Darwin 5172 in 2094

ZA OBLEKE, POVRŠNIKE MODAS "JUSTA"

Klobuke in fantazije.
Slovenkam 10 % popusta
KUKANJA y PRINČIČ
Av. SAN MARTIN 1854
U. T. 59-4995
BUENOS AIRES

Izredna ponudba
za jugoslovansko kolonijo
JAME.
OPREMA ZA
LIVING-ROOM
tapecirana s klobučevino
\$ 85.-
Avda. SAN MARTIN 2700
(V sredini kvadre)
U. T. 59 - 0504

ZALOGA DOBREGA VINA

Franc Kurinčić

Kadar imaš ohoet; krst, obisk in sploh kadar rabiš vino; obišči ali pokliči na telefon Kurinčića, ki ti bo nemudoma ugodil in na dom postregel s prav dobrim vinom, saj ga imam v zalogi 25 vrst.

— Ne pozabi GARAY 3910 —
telefon 61-5384
BUENOS AIRES

Veliki zavod "RAMOS MEJIA" Venereas

ANALIZE urina brezplačno. Analize krvi. Popolno moderno zdravljenje.
SIFILIS v vseh oblikah. Popolno zdravljenje na podlagi krvne analize (914)
KOŽA: Kronični izpahi, mozoljčki. Izpadanje las. Ultravioletni žarki.
ZLATO ŽILO: zdravimo brez brez operacije in bolečin.
SPOLNA ŠIBKOST: Hitra regeneracija po prof. Cicarelliju.
ŽIVČNE BOLEZNI: Nevrastenija, izguba spomina in šibkost.
REVMATIZEM: kila, nadusa, gota, šibkost srca, zdravimo po modernem nemškem načinu.
PLJUČA: Kašelj, šibka pljuča.
ŽELODEC: upadel, razširjen, kisline, težka prebava, bruhanje, rane.
GREVA: colitis, razširjenje, kronična zapeka.
GRLO, NOS, UŠESA, vnetje, polipi: brez operacije in bolečin.
POPOLNO OZDRAVLJENJE \$ 30.—
PLAVEVANJE PO \$ 5.— NA TEDEN
Naš zavod s svojimi modernimi napravami in z izvrstnimi SPECIALISTI je edini te vrste v Argentini. — Lečenje zajamčeno. — Ugodno tedensko in mesečno plačevanje.
OD 9-12 OB NEDELJAH OD 8-12 sečno plačevanje.

Rivadavia 3070
PLAZA ONCE

RESTAURANT RECREO

"EL CAÑON"

Izvrstna domača hrana, prvovrstno pivo in vino. — Prostor z vrtom, pripravi za svadbe. — Krogličnice. Postrežba točna.

Se priporoča lastnik
PETER BASSANESE
JUAN B. ALBERDI y Gral.
PAZ — Buenos Aires

Naznanjam da sem otvoril vsem znano

GOSTILNO

"Cruza de Postumia"

kjer boste v vseh ozirih dobro postreženi z dobro domačo hrano in dobrim vinom.
Cene zmerne.

Priporoča se cenj. rojakom
IVAN GAŠPARIŠIČ
Av. Alcorta 2363 Bs. Aires

KROJAČNICA "GORICA"

Hočete biti dobro in elegantno oblečeni

Pridite v krojačnico "Gorica", kjer boste vedno dobro postreženi.

FRANC LEBAN
UL. WARNES 2191
(Nasproti postaje Paternal.)

Pozor Rojaki!

Sporočam, da sem se preselil iz ulice Morlote 239 v ulico

TINO GASTA 5231, Villa Devoto, kjer bom odslej izvrševal mojo krojaško obrt.

Kakor doslej, bom tudi v bodoče nudil prvovrstno postrežbo po zelo zmernih cenah, v čemer naj se vsak sam prepriča.

Vljudno se priporoča

Ciril Podgornik

Novootvorjeni RESTAURANT

"Trst"

Z lepimi zračnimi prostori, veliko zalogo prvovrstnih vin, domača hrana.
Cenj. rojakom se priporočata brata

GOMIZEL in BIZJAK
Calle Blandenguez 2447
Barrancas Belgrano, Bs. Aires

RESTAURANT - CERVECERIA

"MONFERRATO"

Prenočišče za družine in potnike. Domača hrana ob vseh urah. Izvrstna tuja in domača vina. Priporočata se vsem slovenskim rojakom

VUGA & SREBRNIČ
LEANDRO N. ALEM 1862
U. T. 41-2771. - Buenos Aires
(Štiri kvadre od postaje Retiro)

ZANIMIVOSTI

Veleletala za preoceanski promet

Veleletalo, ki bo lahko prevažalo stotine potnikov in bo preletelo Atlantski ocean v pol dneva, ni nobena sanja bodočnosti več. Inženjerji ameriške družbe za gradnjo letal Seversky Aircraft Corporation so namreč izdelali načrte za preoceanske "Super-Clipper" in jih predložili drščbi Pan-American Aircraft. Če bo ta družba načrte sprejela, tedaj bodo letala tega tipa v kratkem opravljala zračni promet med Evropo in Ameriko.

Super-Clipper Severskega bo imel nosilnost nad 20 ton, akcijski radij 8000 km, potovalno brzino 400 km in največjo brzino več nego 460 km na uro. Z drugimi besedami pomeni to, da bo moglo to veleletalo prevažati do 120 potnikov z njihovo prtljago vred, za potovanje od New Yorka do Londona bo rabilo nekaj malega več nego 12 ur in pot od Londona do Delhija ter od New Yorka do Ria bo opravilo lahko brez vmesnega pristanka.

Zgradba Super-Clipperja se razlikuje v mnogem od zgradbe dose-
danjih letal. Letalo ima eno samo "krilo" s širino 75 m in to krilo je z dvema pristajalnima mostoma, ki ju je mogoče potegniti v notranjost, in dvema trupoma, v katerih so različni prostori, zvezano s krmilnimi napravami. Potniške kabine s kopalnicami in toaletami, promenadni krov, jedilna dvorana, kadilnica, bar, kuhinje in prostori za posadko so v nosilnem krilu ter v zgornjem delu obeh trupov. Plavača je mogoče po vzletu potegniti v trupa. V teh plavačih so shrambe za gorivo in potniško prtljago. Posebne varnostne naprave, kakor naprava, ki vzdržuje stalen zračni pritisk v notranjosti, omogočajo letalu, da se dvigne v višino 6000 m. Pogona daje osem motorjev po 2000 k. s. Vsak motor je v posebni zaprti gondoli, ki ima tudi prostora za dva mehanika, tako da so popravila mogoča tudi med poletom. Ob sprednjem robu krila sta dva propelerja, tretji pa je za pilotovo kabinu sredi letala. Vsak propeler poganjata po dva motorja. Ob zadnjem robu nosilne ploskve sta še dva propelerja, ki ju poganjata ostala dva motorja.

Posadka bo štela 16 moških. Pilotu in njegovemu pomočniku bo na razpolago poseben "poveljniški most" sredi nosilne ploskve. Letalo bo vse iz nerjavečega jekla.

Ženske - vohunke

Vse so očarljivo lepe, skoro nobena pa ne uide smrti — Protivohuni iz ljubezni do domovine

V New Yorku so prijeli žensko, ki je bila v tamkajšnji družbi zavoljo svoje sijajne pojave zelo znana. Prijeli so jo kot vohunko in ob tej priliki je britanski polkovnik Graham Seton Hutchinson zapisal o vprašanju vohunk v nekem londonskem listu naslednje besede:

"V vohunskem svetu so ženske od vselej imele odlično ulogo. Mata Hari je klasični primer vohunke, ki je izkoristila svojo lepoto za politične smote. Priollet, šef francoske protivohunske službe, jo je dal prijeti in usmrtiti. Felice Pfadtovo, proslulo vohunko R 17, so ustrelili v oktobru 1916. v Marseilleu. La Ticheilly je

bila sobarica v pariškem hotelu Mauriceu, v katerem so se sestajali mnogostevilni politiki. Ustrelili so jo v marcu 1917. Samo ena ženska, La Ducimetrierovala, je ušla puškam. Marguerite Francillardova 20-letno, prekrasno dekle, je padla pod streho pušk z vzklikom "Živela Francija".

Ob izbruhu vojne se je število tajnih agentov pomnožilo. Vojne načrte delajo in hranijo moški, torej so ženske edine osebe, ki imajo možnost, da prodrejo do njih. Teh žensk pa ni bilo mogoče izsolati, zato so jih enostavno izbirali. Med tisočim je morda ena sama pripravna. Nje telesna slabost se uravnotežuje z nje no intuitivno sposobnostjo, da si pridobi zaupanje moškega. Toda le malo žensk je sposobnih vzdržati izredno velike napore, ki jih prinaša vohunska služba s seboj.

Nekaj s Kitajskega

Lanska zasedba starega Pekinga, sedanjega Peipinga, Kalgana in Nankavškega prelaza, ki leži med obema tema mestoma, je Japonec napravila za gospodarje Sevrne Kitajske. S tem so si izgradili v najvažnejšem delu zaščitni nasip proti rusko-mongolskemu holjševizmu.

Kitajski cesarji so zgradili Veliki zid v dohah punskih vojn, Karla Velikega in Rudolfa Habsburškega. Ta zid je s svojo dolžino 2500 km in podvojitvijo pri Kalganu najmočnejša zgradba na svetu. Obvaroval naj bi zgodovinsko prestolnico kitajskega severa proti vpadom notranje-azijskih stepnih rodov.

Japonska urejuje na moderen način vojaški zaščitni pas od vzhoda proti zapadu proti nevarnostim s severa in življenjska žila tega pasu ni zid, temveč 700 km dolga železniška proga ki vodi iz Pekinga preko Kalgana in Suinana do Paotovecna ob Hoangpuju. Uspešna kitajska ofenziva preko Nankavškega prelaza bi spremenila Peking v bojišče kakor v starih časih in bi napravila nepopravljivo škodo njegovim kulturnim zakladom kakor tudi zakladom njegove širše okolice do tega pa ni prišlo.

Peking ali Peiping, "mesto miru", se od ostalih kitajskih vele mest popolnoma razlikuje. Nanking je bil v modernem kitajskem slogu zgrajeno vladno središče na ogromnem ozemlju starega sedeža Mingov, ki ga je razdeljal taipinski upor. Kanton ima razen nekaterih pagod kot pravo kitajsko trgovsko mesto nobenih zgodovinskih spomenikov, nobene velike zgodovine.

Singhaj so ustvarili Evropei in ima tudi povsod evropsko lice. Tudi je tu gospodar. Kitajec pa le gost. Peking pa se je v stoletjih ohranil skoraj nespremenjen. Njegov položaj kot prestolnica največje azijske države, posebno pod vladno močnimi mandžurskih cesarjev, to je od časa tridesetletne vojne dalje, je dal tudi njegovi okolici posebno lice. Narava je pomagala.

Singhaj leži v enolični ravnini, na močvirnih tleh so Evropei zgradili moderno mesto. Okrog Nankinga se razprostirajo večina goli nizki vrhovi. Okolica Kantona, kjer ni gozdov je pusta, vse življenje silijo tu k vodi. Peking pa okvirjajo na zapadu gozdnate gore, slovite "Zapadne gore", ki se vlečejo z mnogimi dolinami proti gorskemu pasu Nan-

Vohunka mora napeljati vse tako, da se moški zaljubi vanjo in potem mora vedeti, kako naj mu skrivnosti izvleče drugo za drugo. Pri tem ne sme izgubiti svojega notranjega ravnotežja, kajti to bi jo pripravilo v smrtno nevarnost. Izgovoriti ne sme nobene besede, ki bi je prej dobro ne premislila, svojo mimiko mora imeti pod stalnim nadzorstvom, da se ne izda s kakšnim pogledom, s kakšnim nasmehom.

Vlade nastopajo proti tem vohunkam s skrivno armado domoljubnih žensk in moških, ki so člani protivohunske službe in ki morajo biti tudi kot znajoči neoporečni. Njih imen ne zve nikoli nihče, toda svoje domovino so pogostoma obvarovali najtežje škode. Takšne osebe so zelo redke in dragocene kakor dragulji. Svoje težke službe ne opravljajo zavoljo gnotne koristi kakor poklicni vohuni, temveč iz ljubezni do svoje domovine."

kavškega prelaza. Na jugozapad se nadaljujejo v šanjskem gorskem hrbtu. Kakšnih deset kilometrov široka, rodovitna ravnina loči glavno mesto od gozdnatih gor. Cesarji in duhovniki so tu ščitili gozd, ljudje so tu zavoljo tega vse bolj povezani z naravo nego drugod na Kitajskem.

V Zapadnih gorah je nešteto znakov do vrhunca razvite kitajske gradbene umetnosti, svetišče in samostanov, ki se v svoji krasoti prilagodevajo okolici. Njih imen in sploh imena tod okrog že sama povedo vse: "Samostan nečrtno zelenih oblakov", "Samostan ležečega Budhe", "Park čistega razkošja", "Gora gozdnega vonja" i. t. d. Vsaka izmed številnih samostanskih zgradb ima nekaj posebnega.

Mogočna mramornata stopnišča s kamenitimi ograjami vodijo tu do zgradb duhovnikov, skozi krasna dvorišča prispes do razkošno opremljenih svetišč. Budhovi kipi se svetijo v zlatu. Globoki zvoki gonga prekinjajo tišino in odmevajo po gorskih dolinah. Vse povsod rasejo borji s slikovitimi vejami, prastari hrasti, ob čudežih kitajske gradbene umetnosti se širi vonj cvetja. Čudoviti so razgledi s samostanskih ploščadi. Ob vznožjih gora ležijo cesarski gradovi. Od zgoraj vidiš tu razvaline stare cesarske palače v "Parku popolne vere", ki je bila poletna rezidenca velikega cesarja Hienlunga. Poleg nje spoznaš novo poletno palačo v "Parku starostnega pokoja", ki ga je zasnoval mogočni mandžurski cesar Kvangsi. Oboje so l. 1861. in 1900 openile in razdejale francoske ter angleške čete. Samo novo palačo so delno obnovili.

Videti je mramorni most Marka Pola. Peking leži s svojimi visokimi zidovi in stolpi ter rumenkasto svetlikajočimi se pagodami v rahli megli. Opaziti je dolge vlake, velblo-djih karavan, ki potujejo v Mongolijo ali pa se vračajo iz nje. Prašni oblaki spremljajo njihovo pot. Pogled gre daleč proti vzhodu preko rodovitne ravnine in dozdeva se ti, da vidiš na obzorju blek marja.

Drugačena je severozapadna okolica. Ob vznožju lahko vžbočeniš višin zagledaš osem kilometrov od mestee Nankava grobišča dinastije Mingov. Skozi več visokih lokov stopaš po čudni kameniti cesti, ki jo obdajajo na obeh straneh ogromni zmaji in živali iz kamna. Cesta drži k preprosti grobnici cesarja Jungtoja, v njegovi bližini počivajo drugi cesarji, principi in zadnja velika cesarica. Vojna se je doslej izogibala tega zgodovinskega ozemlja v neposredni okolici pogostega bojnega polja pri Nankavu. Kako bo v bodoče? Verjetno je, da Japonec ne bi sledil evropskemu vzgledu. V bitki pri Mukden so ostali cesarski grobovi Mandžujev kakor oaza nedotaknjenosti sredi napadajoče armade maršala Nogija.

KADAR IŠCETE SLUŽBE

obrnite se na rojakinjo

Berto Cernič

DORREGO 1583 — Gs. Aires
U. T. 54 - 3588

Poglej, če imaš poravnano naročnino!

Tudi v Severni Ameriki

Severnoameriški kongres je v ponedeljek odobril predlog, da se imenuje poseben odbor, ki bo raziskal delovanje nacističnih udruženj v Združenih državah. Poslanec Martin Dies, ki je ta predlog sprožil, je izjavil, da ima obilne dokaze o tem, kako nacijske rovarije med nemškimi priseljenci proti državi, in trdil je, da je neki hitlerjevski voditelj nekoč izjavil, da bi bilo treba predsednika Roosevelta spraviti na drugi svet.

Dunajsko pismo

(Odlomek)

Na Dunaju, maja 1938.

Dunaj se je hudo spremenil. Kar čez noč. Ne samo, da vihrajo povsod rdeče zastave, nego tudi sicer. Tisti spomina vredni petek, ko je Schuschnigg odstopil, sem imel občutek, kot da leži stara teta na parah, ki je s svojop smrtjo vsem uslugo naredila — ampak mrlje je le v hiši. In je bil res. Ves tisti stari Dunaj z baronom Bobijem, vsi "saloni" ali vsaj njih ostanki, "konverzacija", vse lepe manire, na Metternicha spominjajoče — vse je izginilo in minilo kar čez noč. Nič ve starih "Hofratov", in eno samo cesarsko brado sem videl, pod njo pa kljukasti križ...

Seveda je Dunaj sedaj deležen narodne vzgoje. Vsak dan najdejo kakšen vzrok za parade in marše in zija in praznovanja. Po malem smo že vsi utrjeni in najbolj navdušeni prijatelji si za spremembo kupujejo tiste redke francoske ali angleške liste, ki jih je tu mogoče dobiti. Prav posebno hudo so občutili spremembo židje. Izginili so iz cirkulacije, kakor da jih na Dunaju sploh nikoli ni bilo. Nekateri so že prve dni pobegnili čez mejo, drugi pa čepeli doma in se uče jezikov, predvsem angleščine. Predlog Zedinjenih držav, da se avstrijskim židom odpro vrata v druge dežele, jih je navdušil za ta jezik.

Radi menjavanja 2:3 je postal Dunaj zelo poceni mesto in vojska, ki je že tako zelo dobro plačana in ima še posebne doklade, skrbi za promet, tako da je volja kar dobra.

V DAR DOBITE

na vsakih 6 slik, ki stanejo od 3-6, lepo sliko v barvah. Odprto tudi ob nedeljah. Atelje MARKO RADALJ Facundo Quiroga 1275 in 1407 U. T. 22 - 8327 DOCK SUD

Za kratek čas

Previdnost

Klara igra klavir, dolgo in rada, kjerkoli imajo to razsežno glasbilo. Včeraj je prišla Klara k Oevirkovim. Tam je bilo pa vse narobe, vse na glavi.

"Kaj vendar pocenjate?" se je začudila.

"Vedeli smo, da pridete in zdaj iščemo že tri ure ključ klavirja." "Saj je klavir vendar odprt!" vzklikne Klara veselo.

Pa zagode Oevirk: "Saj prav zato!"

Čut odgovornosti

Dva solarja se pogovarjata v postelji: "Če naju ne bodo kmalu zbudili, bova šolo zamudila..."

V govorniškem ognju

Škofa dr. Doubravo iz Hradea Kralove je na vizitaciji pozdravil župan kmečke občine in je svoj govor končal: "Vaši prevzvišenosti želimo vsega najboljšega na zemlji, po smrti pa nebeško kraljestvo. Iz srca želimo, da bi se v nebesih prav kmalu srečali s svojim patronom!" "No", je dejal škof, "tako kmalu si pa res ne želim tega srečanja."

Lepa zgodba

Porenta je dobil službo pri avtomatski družbi.

"Tu imate ključ", je dejal šef. "Vsak dan boste obredili avtomate in pobrali denar iz njih."

"Tri tedne pozneje je prišel spet pisarni: "Ali bi mi lahko dali nov ključ? Starega sem izgubil."

"Seveda", je rekel šef, "toda, kje ste bili ves čas? Blagajnik vas je vsak soboto čakal, da bi vam dal plačo."

"Nebesa božja!" je vzkliknil Porenta. "Ali bom tudi plačo dobival?"

Brez not

Skladatelj Reger se je rad norčeval iz ljudi. Nekoč je imel velik uspeh na nekem dvornem koncertu, ker je sam igral. Zlasti neka dvorana dama je bila zaradi njegovega igranja vsa navdušena.

"In vse to ste igrali brez not?" je vzkliknila. "Kako si morete toliko melodij zapomniti?"

Reger, ki je hotel potegniti, se je sklonil k njej:

"Samo vam povem, da v resnici nisem igral brez not."

"Pa jih vendar nimate pred seboj!"

"Res, milostiva", je z zvitim nasmehom odvrnil Reger. "Pred sabo jih nimam. To bi takoj vsakdo opazil. Pač pa jih vselej, kadar igram, položim na stol in sedem nanje... Tako jih nihče ne more videti."

KROJAČNICA MOZETIČ

Če si nameravaš kupiti novo obleko, pridi in oglej si vzorce in blago v moji krojačnici, za kar Ti gotovo ne bo žal, kajti imam vsakovrstnega blaga najnovejše mode. Blago trpežno in prvovrstno, delo pa po najnižji ceni. — Poleg tega imam v zalogi tudi srajce, klobuke ter sploh vse moške potrebščine po cenah kot jih ne dobiš nikjer drugje. — Pridi in prepričaj se sam!

OSORIO 5052 (Paternal) - Buenos Aires

ROJAKI
NE POMISLJAJTE DOLGO
Vporabite priliko
KROJAČNICA
"PRI ZVEZDI"
Vam nudi najboljšo angleško
blago (SUPERLAN)
Površnik, obleka
SAMO ZA \$ 75.-
Hlače fantazija \$ 8.-

STANISLAV MAURIČ

DONATO ALVAREZ 2059
pol kvadre od Av. San Martín — Bs. Aires

Klinika Profesorja Dr. Carballo

Notranje bolezni, zunanje in krvne

MOSKI IN ŽENSKE

Žarki X - Zdravniška elektrika - Analize

Bolniki so pregledani osebno po Dr. Carballo

Sprejema od 16-20. Ob nedeljah od 10 do 12.

Pregled \$ 3.-

LAVALLE 715

BUENOS AIRES

V KORDOBSKE PLANINE

(Nadaljevanje)

V Rio Ceballos

Kaj bo pa Peter Jonke rekel, ki je danes gotovo večje lonce pristavil k ognju, da bo popotnika nasitil, če ne bo, kot sem mu javil? Torej dalje. Kmalu sem dobil omnibus. Za male groše pelje v 20 km oddaljeno letovišče v pobočju gora. Raztegnilo se je nebo in jasno je gorelo solnce na poldanskem svodu. Hitro se je sušila cesta, v vedro sinjino neba so kipele gore, da mi je postalo kar toplo pri srcu. Nekaj bom pa vendarle užil gorskega, tako sem se razveselil.

Rio Ceballos. Toda kje bo iskana "carpinteria mecánica"? Kdo jo bo našel? In če bi vedel, da je ponoči piš odtrgal še napisno desko, bi skrb bila še bolj upravičena. Razložil sem sprevodniku, kakor sem vedel in znal in potem užival lepoto pokrajine, ki nas je pozdravljala na prehodu.

Gori vrhu gore je blestel v pozdrav mogočen kip Kristusov, ki z razpetimi rokami pozdravlja nizavo; na pobočju samevajo bogate vile sredi drevja, ki je komaj spet zadobilo podobo svežega življenja, ko je zadosten dež napojil žejno zemljo. Navzgor, navzdol, med drevjem, skozi polje, ob bregovih, čez potoke smo zavijali in hiteli dalje.

In carpinteria mecánica? Pesjan grdi. Nismo je videli. In bi bilo kar nerodno, če bi ne stal na čisti Papič, ki se je namenil po cigarete. Že smo odhiteli dalje. Papič pa, ki je mene v vozu opazil, je začel mahati in je tako sprevodnik razumel, da velja to zame.

Tako sem prav prišel. Ne le prav v hišo, temveč tudi prav k mizi.

Jonke in Ferjancič, ki sta preje delala v Córdoba, sta pred nedavnim začela z lastnim strojnim mizarstvom v Rio Ceballos in sta kar dobro zadela. Saj se tam vse več in več gradi in rastejo nove in nove vile, še in še hoteli. Tako da je pridnemu in spretnemu mizarju dela dovolj. 10 strojev brni v času največjega dela in cela tovarna se zdi delavnica.

Glejte: onale vila z zelenimi okni, tistale tamle, onile hotel, tamle ono poslopje! Mizarska dela smo imeli mi. Letošnja suša je tudi temu delu dala zastoj in je trenutno obrat znatno zmanjšal.

Sedli smo k mizi, da se kaj pogo-

vorimo, potem bi pa malo v gore z avtom, tako je menil Peter. In meni je bilo tudi prav. Med tem so pa za gorami nekaj drugega skuhal. Ko sva s Petrom sedla v avto, je v onem loncu zavrelo in se je, tako neusmiljeno vilo, kot da mora v hipu pasti vse, kar je na zaostanku za tri leta nazaj.

Ni mi bilo sojeno v gore. Le v kamnolom sem se stopil, kjer sem dobil v koči kamnarje, skoro sami naši fantje! Če ni za delo, je pa za počitek, tako so jo uganili. Grič, nam ne uteče, le denar ima kratek in polzek rep. Ta se nam vtegne izmuzniti, ker to delo tudi ni nič kaj zanesljivo. Saj se nam sedaj že kar čudno vidi dež! Smo že pozabili, kako pada v tako dolgi suši.

Ob 5 uri popoldne sem bil že na potu nazaj. In spet so se mi v zlatem solncu smejale planine. Nič zato. Saj od daleč gledane so tudi lepe.

Še marsikatero smo rekli oni večer in bila je že polnoč, ko sem legel k počitku.

V ALTO GRACIJO

Dannes bi bilo treba v Alto Gracijo, v Malagueño in Dumesnil, taka je bila moja misel ko sem si skušal sestaviti načrt. Pa bi bilo treba z avionom, kajti vsak imed teh krajev leži na drugi cesti, tako da bi moral vselej nazaj v Córdoba. In z avionom? Ne bi se ga ustrašil. Saj sem že poskusil, kako to gre in je kar prijetno, pa za ta dan se mi tudi ni ponudila prilika, da bi si "zaslužil" kar sličen spomenik, kot stoji ob cesti v Alto Gracijo, 80 m visok obelisk, postavljen ponesrečeni Miriam Estefor, katere letalska slava počiva v oni zgradbi, ki kakor bel prst kaže v nebo, tamkaj sredi širnega polja na velikem letališču. Pred petimi leti se je razbila z avijonom.

40 km je dolga pot do Alte Gracije. Tam na desni kipijo v nebo gore, kakor da bi iz ljubljanskega barja gledal v polhograjske griče.

Ali ni mar tamle gori cerkvice, visoko gori na ostrem griču?

Da je vremenska opazovalnica, tako sem dobil pojasnilo.

Vsa podoba te gorske slike je tade oko na višavah.

Cerkvice vrh gore, cerkvice bela, Tebe pozdravlja mi duša vesela...

Tamle čez tovarno vojaskih zrakov plovov v nižini pod belo skalno str-

mimo bo Malagueña. Iz Alte Gracije čez goro bo kake 4 ure hoda. Da je tam precej rojakov, tako je vedel Peter. In bolj severno, dalje v grapi je Dumesnil. Tudi nianših precej!

Tamle se pa že vidi Alta Gracia. Kakor Cankarjeva Sv. Trojica kraljuje doli čez ravan, tako se je naselila gori v pobočje lepa in mogočna cerkev in gleda doli daleč, daleč v brezmejno ravnino, ki teče na vzhod in jug vse do daljnjega morja.

Kakih 12.000 stannovaleev ima mesto, med temi gotovo kakih 4000 bolnikov po jetičnih sanatorijih. FCCA ima tamkaj svoje velike kamnolome. Tamkaj lomijo in drobe kamenja nasipanje najglavnejše proge, ki gre iz Buenos Airesa v Córdoba. Marsikateri naš rojak je že poskusil, kako trd je tam kamen, in marsikateri si je zaželel bolj "mekkega kruha". Danes je tam le še kaj malo naših ljudi zaposlenih.

Jasno, da tlakanih ulic tako mestce nima veliko. Pa je tam stvar druga, kot po mestih na ravnini. Svet je namreč peščen, tako da takega blata, kot ga imamo ob deževju po ravnini, oni ne poznajo.

Kar naprej, tako so nama pokazali, ko sva vprašala po Villa Oviedo. In sva šla gori in še gori. Tam nama je pa prerezala pot globoka struga. Doli na dnu je porušen mostiček pričal, da bi moral tamkaj teči potok.

Nekaj novega, nekaj doslej nevidnega v tej deželi se mi je odprlo. Romantična slika, v kateri se naša slovenska pokrajina harmonično spaja z idilo španske vasi. Tamkajle sameva ena kočja, tamkaj druga, med limonami in figami; iz skalnih stopnic, ki vodijo gori do vrta in dalje do vrat, zvedavo gledajo črni, zamazani otroci, tamkajle zadaj muli travo osliček... Tudi pes je idilo poživiljal.

To ni več mesto, to je vas, morda iz Valencije ali Andaluzije. Narava polna bogatega solnca, a tudi človeške revščine...

In kako najbi naše ljudi?

Kar v almečen. Tam vedno ljudi najbolj poznajo. In tako sva s Petrom tudi krenila. On je sicer v Altu Graciji že bil, pa je tega že par let, tako da je sled za našimi že zgubil.

Kmalu sva prišla na sled in že sva stala na dvorišču Zornove hiše. Nič pomislekov nisva imela proti vabilu na kosilo, ko bova med tem obiskala druge rojake. Tamkaj po brežičku so se naslonile hišice, ki nudijo lastno streho rojakom. Največ jih je iz

Pračine, a so tudi od drugod.

Ko sva se ogledala okrog, sva se spomnila vabila in šla k Zornovim. Že sva našla skoro polno omizje, ker so moški prišli že z dela iz kamnoloma.

Pa nič vesele novice niso prinesli. Spet jih bo 40 odpuščenih. Saj je dosti malo tiste 4 pese na dan, in sedaj še ta skrb, da se bo še to zgubilo. In če ne bo več dela tukaj, kaj naj stori s svojo hišico? Ali naj jo zadene na ramo in nese, kjer bo delo dobilo?

Tako da nevšečnosti nikjer ne manjka. Kaj nam hasne, če nam da železnica letno štiri vožnje zastoj, če hočem v Buenos Aires, in eno pa po celi republiki, tako je menil eden.

Bo pa za to, da si bomo šli dela drugam iskat je pristavil drugi.

Tukaj je res tako, da na stara le-

ZA PERAMUS
IN POVRŠNIKE
dobite najboljšo postrežbo

Krojačnici
LEOPOLD UŠAJ

GARMENDIA 4947
Paternal - Buenos Aires

ta človek kar nič ne more misliti, ker vsak dan sam sebe poje. Pa kaj hočemo. Veseli moramo biti dobrega zraka, ki ga imamo zastoj dovolj. Takele so skrbi in težave nanih v Altu Graciji.

Janez Hladnik

CERKVENI VESTNIK

12. junija maša in molitve na Avellanedi.

19. junija maša na Paternalu za Valentinna Vuga.

Molitve tudi na Paternalu.

To needljo se pa le premaknite tisti, kateri še ne veste kje imamo slovensko službo božjo na Avellanedi. Tisti pa, ki že veste, prosim, da pokazate znanec in prijateljem, ki še ne vedo kam. Od Avende Mitre, ko prideš iz mesta čez most, zavij nan levo po ulici Chacabuco. Kapele je v ulici Man. Estevez 630, to je prav blizu "La Blanca", v azilu Dona Orione. Le pridite, da slišite, kako lepo bodo naši avežanedeji zapeli za drugo obletnico, potem se, pa pri znanecih pomudite in se popoldne ob 4 h spet vrnite, da boste deležni žegnanja.

14. junija je praznik Sv. Rešnjega Telesa. Je zapovedan praznik. Komur je mogoče naj stopi k maši. Popoldne se vrši mogočna procesija na Pl. Mayo. Ta praznik je namenjen temu, da se spomnimo božje dobrote, ki nam je ta zakrament dal. Da imamo Boga sredi med nami, da prebiva prav tako v skromni avežanedske kapelici kakor v veličastni cerkvi Santísimo Sacramento in sprejema prošnje tistih, ki verno in zaupno k njemu prihajajo. Res ga ne vidimo, a videli ga bomo, če bomo tega vredni postali. Samo ne bodimo podobni Judom, kateri so z glavo majali in odšli tedaj, ko jim je Jezus napovedal Sveto Rešnje Telo, ker tega niso razumeli. Zato je trdnan in živa resnica, da v sveti hostiji Jezus resnično prebiva. On ni nič odvisen od naše vere vanj, pač pa smo mi odvisni od njegove sode. Zato le vernostno stopimo ta dan in mnogokrat v božje svetišče in se mu verno in ponižno poklonimo in recimo s svetim Petrom, ki se mu je tudi čudno zdelo, kako bo mogel biti Jezus hrana svojim vernim. Rekel je "Gospod, nikamor ne gremo proč od Tebe, ker smo spoznali in verujemo, da je tvoja beseda resnična, čeprav je ne razumemo dobro".

Hladnik Janez.

ZGODOVINSKI ROMAN

Caričin ljubljene

Nadaljevanje 92

— Hej, kozaki, vzemite takoj jetnika in pojdite z menoj! — K carici grem in ji peljem starega Katza. Njeno Veličanstvo carica je sklenila, da bo sama vodila preiskavo. Sama hoče dognati namen nesrečnejev, ki sta se zakrinkana vtihotapila v dvor.

Nekaj trenutkov pozneje se je baron Pasek v kočiji peljal na dvor. Njemu nasproti je sedel stari Aron Katz med dvema kozakoma.

Roki je imel zvezani na hrbtu kozaka pa sta imela v rokah nabite samokrese. Če bi bil Katz poskušal ubegniti, bi ga bila kozaka takoj ustrelila. Starec je odvrnil god sebe sleherni žarek upanja, vedel je, da zanj ni več rešitve. Vedel je, da se nesrečni Elizabeti ne bo posrečilo ubegniti pred maščevanjem svoje strašne nasprotnice.

Stari Katz se je v mislih že videl na morišču. Svojeja življenja pa mu ni bilo žal. Katz je bil star, mučen brez veselja do življenja. Zato pa mu je bilo Elizabete, ki bi morala umreti tako nebesko lepa.

Vedel je, da čaka Elizabeto strašna smrt. Niti malo ni dvomil o tem, kajti vedel je, da se bo carica z veseljem oprijela te prilike in se iznebila svoje osovražene tekmovalke.

Kočija se je ustavila pred zimskim dvorcem. Kozaki so zgrabili starega Katza in ga odvedli po nekaj tujih stopnicah v Katarinino delavnico sobo.

Carica je sedela za svojo pisalno mizo, nad katero je visela zelena sve-

tiljka. Katarina je pred nekaj trenutki prišla iz Potemkinove spalnice.

Njen ranjeni ljubimec je zaspal in Katarina je svojemu telesnemu zdravniku Abrahamu Rubenu zapovedala, naj pazi na ranjenca.

Oh, kakšna čuvstva so napolnjevala Katarinino srce!

Ko je stala pri Potemkinovi postelji, je bilo njeno srce polno ljubezni in sočutja napram ljubimcu, čigar lepoto je za vedno uničil sumek z mečem. Nihče ni mogel vrniti bleška lepemu očesu. Oko je ugasnilo in ni videlo ničesar.

Ko pa se je Katarina spomnila na onega, ki je Elizabeti nudil sredstva, da je ponovno začela borbo z njo, je izginila iz njenega srca ljubezen, niti trohice sočutja ni imela s svojimi nasprotniki. V njeno dušo se je naselilo sovraštvo in želja po osveti.

Ko so kozaki pripeljali v njeno sobo starega Arona Katza, ga je carica dolgo in pazljivo motrila.

Baron Pasek se prikloni carici ter reče:

Izvršil sem povelje Vašega Veličanstva. Srečen sem, da sem mogel k Vašemu Veličanstvu pripeljati človeka, ki se je do sedaj imenoval Mehmed Ali paša. V resnici pa je to človek, ki ga že davno iščemo. To je Aron Katz, nekdanji dvorni bankir barja Petra III.

Aron Katz! — vzklikne carica, — to ime mi je znano. Vedno sem ga prištevala k svojim sovražnikom, — če pa se ne motim, je bil Aron Katz prijatelj onega Petra Voroncova, ki je bil vedno moj najhujši nasprotnik.

— Dobro torej! Aron Katz, če ti je življenje drago, mi povej, kako si

se spoznal z Elizabeto Voroneov! Ali si zares poročen z njo in zakaj sta se mi približala pod drugim imenom? — Povej mi resnico in ohranil si boš življenje! —

— Carica, tebi nimam priznati ničesar! — odvrne Aron Katz. — Vem da je moje življenje v tvojih rokah in da me lahko usmrtiš kadarkoli se ti bo zljubilo, povedal pa ti le ne bom ničesar.

— Prav je! — zavpije Katarina, — ne bom se več mudila s tem zločincem. Pripeljite mlado ženo! Govorila bom tudi z njo! —

Čez nekaj trenutkov se odpro vrata v sobo pa stopi Elizabeta, ki se je že davno zopet ovestila. Njen angeljsko lep obraz je bil blede, vendar pa je stopala vzravnanost in ponosno ter ni povešala glave. Elizabeta ni stopila pred carico kakor premaganka, njen nastop je izražal trdno vero v svojo zmago.

— Pojdite ven! — zakliče carica, — odidite vsi! Samo baron Pasek in Aron Katz naj ostaneta tu. —

Kozaki odidejo iz sobe. Katarina pa stopi k Elizabeti, ki je že niso, okovali.

— Ti si Elizabeta Voroneov! — vzklikne Katarina in ustnice sta ji drhteli, ko je spregovorila. To ime, Carica je s strogimi pogledi motrila mlado deklico.

— Carici ruski bi pač ne bilo treba tega spraševati, — odvrne Elizabeta, — ko sva se vendar že dvakrat sešli. Prvič, ko me je hotela zastrupiti, drugič, ko me je prisilila, da sem sprejela dvoboj, čeprav vsi prav dobro vedo, da carica vedno zadene in da bi pomenil dvoboj s carico zame gotovo smrt.

— Vedno sem ti poklonila življenje! — zavpije carica, ki je trepe-

tala od jeze.

— Ne, nisi mi ti darovala življenje, — odvrne prezirljivo Elizabeta, — mene je rešil Bog!

— Dobro torej! — vzklikne carica in iz teh besed je odmevalo strašno izzivanje in kljubovalnost, — videli bomo, če ti bo tudi tretjič pomagal, če te bo tudi rešil iz sibirskih rudnikov, kjer boš živelarila od dne do dne in udihovala strupene pline! Krasno telo pa bodo pokrivala siromašne cunje in bolj boš podobna živali, kakor pa človeku! Zelja po življenju, po solncu in po svežem zraku te bo mučila in ti rahljala zdravlje! S tvojega obraza bo izginila rdečica in zastoj boš prosila milosti onega, ki ti je doslej pomagal! —

Katarinino ustnice so popolnoma pobledele, zadnja kaplja krvi je izginila iz njih, ko je spregovorila te besede. Prsi so se ji sunkoma dvigale, v obeh pa se ji je svetilo zmagoslavje, osveta in strašno sovraštvo.

— Motiš se, — odvrne Elizabeta, ki je carico motrila z ostrim pogledom in se ni bala strašne usode, ki jo je čakala.

— Proti božji volji ne moreš ničesar storiti! Četudi me pokoplješ, ter si domišljaš, da si se me iznebila, je treba, da Bog samo hoče in težki okoliščini bodo padli z mojimi roki ter zljubili na tla, nevidne roke pa me bodo dvignile in me odnesle iz zemeljskih globin solncu naproti. In zopet ti bom prekrizala pot. Kar se mi ni posrečilo takrat! —

— Prokleta! Kaj se ti bo posrečilo? — zavpije Katarina, ki ni mogla več premagovati svoje jeze. — Sicer pa, čemu neki sprašujem? Ljubljene si mi hotela ugrabiti! O, že nekoč si mi ga hotela vzeti! Sedaj pa

si se mu približala pod krinko, hahaha! Po navadi povečujejo blodnice svoje dražesti z oblekami! —

— Tvoje besede me niso prav nič vznemirile, kakor vidiš sem ostala popolnoma hladna, — odvrne mirno mlada in lepa deklica. Nimaš pravice, da bi me imenovala z imenom, katerega si ti zaslužila in ki ti tudi prav dobro pristaja. Pokliči svoje kozake, zapovej jim naj me ubijejo, meni je prav vseeno. Če je božja volja, bom umrla smrti, ki bo prišla iz tvojih rok! Jaz pa slutim in vem, da bom ostala na bojišču zmagovalka!

Katarina se obrne in odide k svoji pisalni mizi. Tu se je podpisala na polo papirja. Potem pa je pozvonila. Vrata so se takoj odprla, v sobo pa stopi minister grof Panin.

— Veličanstvo? — vpraša grof in hitro pogleda po sobi. Videl je vse tri: Elizabeto, Katza, ki je stal v nekem kotu in barona Paseka, ki je zmagoslavno gledal krog sebe in se zavedal, da je storil carici veliko uslugo in je sedaj pričakoval njeno priznanje.

— Grof Panin! — vzklikne carica. — Izročam vam povelje za deportacijo v Sibirijo. Gre za tri ljudi. Pregledali jih bom za vse življenje v Sibirijo, do svoje smrti morajo delati v rudnikih.

Dosmrtno preganjeni v Sibirijo. — To je bila strašna obsodba, ki je z enim mahom uničila v duši vsako upanje! — Pripomba "rudnik" pa je spremenila življenje nesrečnega, ki je bil preganjen, v pravcati pekel.

Življenje v sibirskih rudnikih je najstrašnejše, kar si ga more zamisliti človeška globa. Ubogi kaznjenci životarajo med strupenimi plini, mori jih naporno delo, poleg tega pa

ZLATKO BADEL

Calle Agüero 2151

U. T. 44 - 3317

BUENOS AIRES

VSAKEMU TRGOVCU, KI ŽELI SPOZNATI TA DVA ODLIČNA IN
PRVORAZREDNA PROIZVODA, POSLJEM VZOREC NA ZAHTEVO
BREZPLAČNO

STARA

SLJIVOVICA

BADEL

UVOZENA IZ JUGOSLAVIJE V SODIH

PELINKOVEC

BADEL

PRIDELAN V BUENOS AIRESU IZ PRVORAZREDNIH PRVIN, KI SE
UVAŽAJO IZ JUGOSLAVIJE.

jih še trpinči nečloveško ravnanje
paznikov.

Pozneje bomo popeljali cenjene čitatelje v ta strašni, zemeljski peklo.

— Tretjo osebo pa, ki sem jo obsodila na dosmrtno prisilno delo v Sibiriji, — nadaljuje carica po dolgem molku, — jo bom malo pomilostila. To osebo obsojam na desetletno prisilno delo v Sibiriji. Delo si lahko sam izbere. Želim, da odide ta oseba z istim transportom, kakor odideta Elizabeta Voroncova in Aron Katz.

— Kdo pa je tretji? — vpraša grof Panin. — Veličanstvo, radoveden sem, rad bi zvedel, kdo je tretji kaznjeneec. Brez dvoma je v zvezi z zločinom Arona Katza. Morda je uradnik, ki je Aronu Katzu preskrbel ponarejen potni list. Veličanstvo, zagotavljam vam, da bodo proti zločinskemu uradniku nastopali z vso strogostjo.

— Prosim, da bi mi Veličanstvo izvolilo povedati ime tretjega zločincea.

— Ime tretjega zločincea, ki sem ga obsodila na deset let prisilnega dela, se glasi: baron Pasek, policijski ravnatelj Petrograda.

— Veličanstvo, Veličanstvo!

— Da, to si ti, revež — zavpije carica in stopi čisto k baronu. — Nekeč si mi storil veliko uslugo, nadaljuje carica in ga sočutno motri. — Ko sem stopila na prestol, si pokazal, da si spreten in zanesljiv. Nagradila sem te zato in te imenovala za policijskega ravnatelja. Sedaj pa sem se prepričala, da nisi samo nesposoben, temveč da si si tudi nabral precejšnje premoženje na račun siromakov. Vem da si nekatere velike zločince osvobodil, ker so te podkupili. Dolgo sem molčala in nisem hotela tega videti. Sedaj pa je moja potrpežljivost, pri koncu. Se-

daj boš odšel za deset let v Sibirijo. Ko pa se boš zopet vrnil, bom videla, kako se boš spremenil. Tedaj se bom morda zavzela za tebe.

Baron Pasek je padel pred carico na kolena in ihtel. Rotil jo je in prosil milosti. Poskušal je ganiti grofa Panina, da bi se on zavzel zanj. Minister pa je ostal hladen, saj je on sam preskrbel carici sredstva, s katerimi je mogla Paseku dokazati njegove pregrehe.

— Odvedite jih sedaj! — zakliče Katarina. — Grof Panin, vi mi odgovorjate zanje! Niti eden od teh treh ne sme uiti na poti v Sibirijo! — Za to Elizabeto Voroncova pa mi jamčite s svojim življenjem! —

Panin se prikloni, odide k vratom in pokliče kozake.

Kozaki so planili na barona Paseka in na Arona Katza ter ju zvezali.

Ko pa so pristopili k Elizabeti, da bi jo zvezali, se je Elizabeta umaknila in zaklicala:

— Nazaj! Meni ni treba zvezati: saj grem sama z vami!

— Toda vrnila se bom! — nadaljuje mlada deklica s proroškim glasom, ki je zvenel skoro podzemljsko. — Ko bo napočil moj čas, bom stala zopet pred teboj, carica ruska, in najina borba bo pričela znova! Nadaljevali bova borbo tam, kjer sva jo nočjo prekinili. Borili se bova za ljubljenega, ki si mi ga ugrabila in ukradla! Ker ti, — nadaljuje Elizabeta s povzdignjenim glasom, — ti si mi ukradla sree, ki je pripadalo meni. — Katarina, carica ruska, Bog naj mi bo priča, da se bom vrnila, ko bo čas in ko bo odbila tvoja ura! —

Elizabeta se obrne in odide povzdignjene glave kakor mučenica, kakor svatnica.

80. POGLAVJE

Davno zaželeno orožje

Katarina se vrne k svoji pisalni mizi, sede in si pritisne roko na razburjeno sree.

Sedaj sem jo končno vendar le uničila! — vzkligne Katarina. — Sedaj sem zmagovalka! Ta deklica ne bo nikdar več prekrizala moje poti. Naposled, naposled bom vendar enkrat mirna in srečna in ljubljena moj bo naposled pripadal samo meni.

Katarina se zopet spomni na Potemkina in oči se ji orose.

Bilo je zares čudno, kako se je duševno razpoloženje te žene hitro menjavalo. Pred nekaj trenutki je bilo njeno sree polno sovraštva in osvete. Katarina je bila prepričana, da je Elizabeta nedolžna, vendar jo je obsodila na prisilno delo v strašnem sibirskem rudniku, sedaj pa — sedaj je carica pretakala solze, ko se je spomnila na Potemkina, ko se je spomnila na nesrečo, ki je zadela njenega miljenca.

Slep je na eno oko — slep! Oko tega lepega, divnega moža je za vedno ugasnilo! — Oh, kako bo to spazilo njegov obraz.

— Ha, Orlov bo svoje dejanje drago plačal! — Katarina še ni vedela, kako bi kaznovala svojega nekdanjega ljubimca. — Toda kaznovala ga bo strašno, — to si je prisegla.

Z grofom Orlovom seveda ne bo tako lahko, kakor je bilo z Elizabeto Voroncovo. Ta mlada deklica ni imela v vsej Rusiji niti enega prijatelja. Elizabeta ni imela človeka v vsej Rusiji ki bi ji bil pomagal. Orlov pa se je vedno lahko zanašal na močno stranko plemičev, ki so mu bili vdani z dušo in telesom in so ljubostumno pazili, da bi Katarina ne postala premočena.

Tem plemičem se je že itak zdelo, da ima carica preveč oblasti v svojih rokah. Tej pretkani ženi se je posrečilo, da je dobila popolno oblast nad plemstvom in ga oropala raznih pravice in svobodščin. Zategadelj je tudi tlelo med starim ruskim plemstvom. Katarina je morala zastaviti vse svoje sile, in budno paziti, da bi ne zavrelo med nezadovoljnim plemstvom in da bi ne nastal splošen upor.

Kajti gorje carici, če bi se ji plemstvo uprlo!

Upora plemičev bi carica ne mogla premagati z oboroženo silo, kakor je premagala in popolnoma uničila upor kozakov in kmetov, ki jih je vodil Pugačev. Če bi se ji naenkrat uprli knezi, grofje in baroni, če bi se najmočnejši stebri njenega prestola začeli majati in podirati, tedaj bi bili dnevi Katarininega vladanja šteti.

Če bi Katarina pozvala Gregorja Orlova na odgovor, bi nastal upor plemičev. Katarina je vedela to.

Svoječasno nenadno sprembo na carskem dvoru je sprejelo rusko plemstvo z ogorčenim mrmranjem in zabavljanjem. Plemstvu ni ugajalo, da je mesto Orlova zasedel neznan mladenič — Aleksander Potemkin.

Ko je Gregor Orlov postal caričin miljenec, se je pokazal zelo modrega in je pri vsaki priliki pomagal staroruskemu plemstvu. Tokrat, ko je še vladal, je delil plemstvu vedno najboljša mesta in jim dajal ogromna posestva. Mnoge plemiške rodbine je obsipaval z bogastvom in mnogimi predpravicami.

Njegovo geslo je bilo: "Nasiti nezadovoljnije in oni bodo postali tvoji prijatelji."

Če bi se torej Katarina upala pozvati Orlova javno na odgovor za

storjeni zločin, bi morala biti pripravljena, da se bo iz tega razvila strašna borba — borba na življenje in smrt. In v tej borbi bi se pokazalo, kdo je močnejši, carica ruska ali pa plemstvo.

Prebivalstvo nižje stopnje je bilo sicer zvesto Katarini v vsakem pogledu. Meščani so sovražili Gregorja Orlova, ker jim ni njihovega položaja prav nič zboljšal, ko je bil na vlad in z veseljem so pozdravili Katarino, ko jih je osvobodila tega tirana.

Sinovi ruskih plemiških rodbin in graščakov pa so bili častniki in Katarina je dvomila, da bi ji vojska ostala zvesta tudi takrat, če bi prišlo do borbe s plemiči.

Ne, Katarina je vedela, da Orlova ne bo mogla kaznovati s silo. Katarina je besnela od jeze, Orlovu pa le ni smela nameniti usode, ki jo je hotela.

Sklenila pa je, da se mu bo vendar maščevala in to tako, da ga bo zadela sreča.

Z dolgimi koraki je Katarina hodila po svoji sobi in premišljevala, kako bi se maščevala Orlovu.

Ha, ničesar — ničesar primernega ji ni hotelo priti na misel! Orlov je bil vedno tako prekanjen, da mu sedaj ne more ničesar dokazati. Vse svoje zločine je stari lisjak izvršil brez priče.

Ah, Katarina je čutila, kako je slaba in brez moči napram temu človeku.

Tedaj je vstopil caričin komornik in javil, da grof Panin želi, da bi ga carica še enkrat sprejela.

— Dragi moj grof Panin, kaj mi prinašate? — vpraša carica in gre svojemu ministru naproti. — Jetniki, ki sem vam jih izročila — (Nadaljevanje prihodnjic)